

DRAUGAS

LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWS

ANTRADIENIS–TUESDAY, BALANDŽIO–APRIL 30, 2019 • Vol. CX NR. 50

Kaina 1.50 dol.

PERIODICALS

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 04-29-2019

ŠIAME NUMERYJE:

Alytaus jaunimas
sužavėjo Čikagą – 6 psl.

Konferencija, skirta Karolio Drungos
šimtmečiui – 8 psl.

Mano laikraštis
nuolatinis,
patikimas,
mus rišantis.

Iki 110-ojo DRAUGO gimtadienio liko 73 dienos

Iškils paminklas kovotojams už laisvę

RAMUNĖ LAPAS

Šeštadienį, gegužės 4 d., 12 val. p. p. Pasaulio lietuvių centre Lemonte bus atidengtas paminklas Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio ginkluotųjų pajėgų vadui Adolfui Ramanauskui-Vanagai.

Ta proga į Čikagą atskrenda ir iškilmėse dalyvaus

A. Ramausko-Vanago dukra Auksutė Ramanauskienė-Skokauskienė, anūkė Inga Jancevičienė, Lietuvos užsienio reikalų ministras Linas Linkevičius, Užsienio reikalų departamento vadovas Marijus Gudynas, dokumentinio filmo apie Vanagą autorius Vytautas V. Landsbergis.

– 15 psl.

Metinis LF narių suvažiavimas – pavasarinės pūgos fone

LF tarybos nariai su LR generaliniu konsulu Čikagoje Mantvydu Bekešiumi ir LF vykdomąją direktore Jūrate Mereckiene. Iš k.: A. Tamulis, R. Kulbis, D. Vasys, D. Dumbrys, R. Griškelis, A. Razma, Jr., M. Kasniūnas, M. Bekešius, LF valdybos pirm. T. Bublys, LF tarybos pirmininkė A. Pavilčius-Karalius, V. Kaufmanas, S. Čyvas, M. Davis, G. Vaišnys, J. Kapačinskas ir J. Mereckienė.

Ramunės Lapas nuotr.

Praėjusį šeštadienį, balandžio 27 dieną, Čikagoje siaučiant netikėtai ir visai nelauktai pavasarinei pūgai, Pasaulio lietuvių centre Lemonte įvyko jau 56-asis metinis Lietuvių Fondo (LF) suvažiavimas. Jo metu trejų metų kadencijai buvo išrinkti penki nauji nariai į LF tarybą ir vienerių metų kadencijai – trys nariai į LF Kontrolės komitetą. Taryboje dirbs Saulius Čyvas, Daina Dumbrys, Viktoras Kaufmanas, Vytautas Narutis ir Ar-

vydas Tamulis. Į Kontrolės komitetą išrinkti Alina Akulič, Ričardas Chiapetta ir Rimas Kapačinskas. Pasibaigus LF metiniam suvažiavimui, vyko LT tarybos posėdis. Jame vienerių metų laikotarpiui LF tarybos pirmininke išrinkta Audronė Pavilčius-Karalius, o ir LF valdybos pirmininku – Tauras Bublys. **Plačiau apie suvažiavimą skaitykite viename artimiausių „Draugo“ numerių.**

„Draugo“ inf.

Visko bijote kaip mirtingi, visko trokštate kaip nemirtingi – Seneca

Jeigu paklausčiau Jūsų, kur yra toji vieta, kurioje jaučiatės laimingi? Turbūt kiekvienas prisimintume tam tikrą laimės salelę, kurioje širdis prisipildė palaimingo ramumo, suteikusio pilnatvės pojūtį. Beje, kai kurie galėtų net besti pirštu į žemėlapi ir tiksliai nurodyti vietas, kuriose jautėsi laimingi. Ir gali būti, jog tai bus tikros salos, tokios kaip Maljorka, Karibai, Maldyvai arba Balis. Tai vietos, į kurias vyksta vis daugiau lietuvių iš Lietuvos ir iš tiesų grįžta kupini gyvenimo džiaugsmo. Kitaip tariant – laimingi. Vis dėlto tokių laimingųjų Lietuvoje mažuma. Todėl norėčiau papasakoti apie kitokias laimės salas, tokias, į kurias galima nueiti pėsčiomis arba pavažiuoti keltą stotelių visuomeniniu transportu. Apie jas sužinojau visai atsitiktinai, ir jos tikrai nebūtų mano laimės idealas. Bent jau kol kas. O svarbiausia, kad į tas laimės salas gali patekti nemokamai ir visos pramogos vyksta 12 valandų per dieną.

Apie pirmąją laimės salelę sužinojau savo įprastame prekybos centre. Tai didžiulė ir labai patogi parduotuvė netoli namų, kurioje gali gauti visko: pradedant kasdieniais maisto produktais, buities prekėmis, dovanomis ir baigiant kavos puodeliu ar net pietumis, prisėdus prie parduotuvės kampe įsikūrusios valgyklos staliuko. Kartą taip ir padariau, ir tiesą sakant, labai nudžiugau, nes pamačiau prie kito staliuko sėdinčią savo buvusią mokytoją su arbatos puodeliu ir laikraščiu, pačią mieliausią iš visų. Nuo paskutinio skambučio praėjo 30 metų! Visai nepasikeitusi. Persimetėme keliais sakiniais, pakritikavome švietimo sistemą, pasidžiaugėme jos mokinių pasiekimais – „visi išėjo į žmones“, ir išsiskyrėme. Nieko neįprasto, tačiau kai stumdama pirkinių

Apie laimės salas

JŪRATĖ KUODYTĖ

nių vežimą, savo mokytoją pamačiau toje pačioje valgykloje ir kitą, ir dar kitą dieną su, regis, vis tuo pačiu arbatos puodeliu ir laikraščiu arba knyga rankose, supratau, kad ji į parduotuvę ateina visai kitu tikslu nei aš. Ne pirkiniai jai rūpi, ir ne akcijinių prekių paieškos. Praduotuvė jai yra ... laimės sala. Sunku tuo patikėti? Visai ne. Nusipirkusi puodelį arbatos ji nemokamai gali skaityti visus laikraščius, žurnalus, ką tik išleistas knygas, nesijaudama dėl to nepatogiai, ir nesiskųsdama dėl menkos pensijos. Neprarasdama orumo ji tokiu būdu gali ne tik gauti norimą ir aktualią informaciją, bet dar ir pabendrauti su kaimyne, kuri ateina čia tuo pačiu tikslu, ir su buvusiais mokiniais, kurių jau ne vieną sutiko populiarioje parduotuvėje, taip išspręsdama ir vienatvės klausimą, kuris ypač slegia vaikų ir anūkų neturinčius pagyvenusius žmones. Paklauskite, kodėl ne biblioteka, kur tokias „pramogas“ irgi galima gauti nemokamai. Ne, biblioteka visai kas kita. Ten individualistams ir intravertams skirta laimės sala: visi tik skaito, nepasišnekėsi nei apie politiką, nei apie sveikatą, nes turi būti tylu. Tiesa, būna renginių, bet juk sutiksime, kad kur kas geriau, kai į savo laimės salą gali patekti bet kuriuo, o ne nustatytu laiku...

O apie dar vieną laimės vietą sužinojau, laukdama eilėje poliklinikoje prie šeimos gydytojo kabineto. Nebuvo kur atsistėti, nes tik prisėdusi turėjau užleisti vietą pagyvenusiai damai (buvau jauniausia iš visų pacientų), kuri, padėkojusi, tuoj ėmė dalintis savo rūpesčiais ir skausmais su kolegėmis. Visos pagyvėjo, viena per kitą pasakojo išpūdžius iš apsilankymų pas gydytojus, apie vaisių poveikį, paskui jau ir apie vaikus, ir apie anūkus – pasirodo kone kiekvienos iš jų artimieji išvykę iš Lietuvos laimės ieškoti Vakaruose, taigi, yra ką aptarti ir šioje srityje. O ne bėda, jeigu nespės visko papasakoti iki iškviatimo pas gydytoją – susitiksime kitą savaitę, nes juk gali vėl ką nors suskausti, ar vėl tas spaudimas, ar širdis per greitai plaka, o dar klubo sąnarį turbūt reiktų keisti. „Iki pasimatymo“, – kone džiugiai sušunka viena dama kaimynei ir nuklibinkščiuoja poliklinikos koridoriumi į kito gydytojo kabinetą. Kad pamačiau dar vieną laimės salą suvokiau tada, kai gerokai po nustatytos vizito valandos pagaliau patekau į kabinetą, kur šeimos gydytoja paskubėjo atsiprašyti: „Užtrukau ilgiau, nes didelė dalis pensininkių užsirašo vizitui ne todėl, kad sveikata šlubuoja, bet trokšdamos pabendrauti, pasiguosti, pabūti tarp žmonių ir gauti kokį nors receptą, idant patirtų, kad kažkas dar jomis rūpinasi“. Graudu, pagalvojau, o ir pikta, kad eilė patekti pas gydytoją dėl tokių damų pailgėja, tačiau ar nenu tiks taip, kad po metų kitų pati pasakosiu apie savo vaikus ir anūkus, kurie gyvena svetur ir skųsiuos daktarei nemiga, viso kūno skausmais ir visokiais kitais dalykais, kai iš tiesų skaudės tik širdį. Kaip gerai, kad kai kurios laimės salos taip netoli namų...

Referendumas: dviguba pilietybė ar pilietybės išsaugojimas?

Kuo skiriasi dviguba pilietybė ir pilietybės išsaugojimas? Nenumaldomai artėjant gegužės 12 d. vyksiančiam referendumui, tai – vienas esminių klausimų, kuris vis dar neduoda ramybės visuomenės nariams, turėsiantiems atiduoti savo balsą. Kas konkrečiai šiuo referendumu bus sprendžiama bei kokie pakitimai lauktų daugumai nubalsavus teigiamai?

Nors referendumo pavadinime aiškiai įvardinta, kad tai – referendumas dėl Lietuvos pilietybės išsaugojimo, „Spinter Research“ atlikto tyrimo išvados teigia, kad referendumas visuomenėje vis dar labiau tapatinamas su dvigubos pilietybės klausimu. Net 20 procentų apklaustųjų mano, kad dviguba pilietybė ir pilietybės išsaugojimas yra vienas ir tas pats klausimas, 52 procentai – kad tai labai panašūs klausimai. Vos 6 procentai referendumo formuluotę spontaniškai įvardijo kaip „LR pilietybės išsaugojimas“.

Kuo šie dalykai skiriasi ir kodėl skirtumas reikšmingas?

Vienas svarbiausių skirtumų yra tai, kad šiuo referendumu nebus siekiama įteisinti galimybės užsienio piliečiams įgyti Lietuvos pilietybę. Net ir nubalsavus teigiamai, jokių užsienio šalių piliečiai negaus teisės ar lengvatų drauge įgyti ir Lietuvos pilietybę.

Referendumo tikslas – suteikti galimybę jau esantiems Lietuvos piliečiams, kurie šalies teritoriją paliko po 1990 m. kovo 11 dienos, išlaikyti turimą Lietuvos pilietybę net jei, gyvendami kitoje valstybėje, nuspręstų priimti ir tos valstybės pilietybę. Dar daugiau, ši teisė būtų suteikta tik tiems lietuviams, kurie drauge norėtų turėti Lietuvai draugiškų Vakarų Europos, JAV ir Kanados valstybių pilietybę.

Kitaip tariant, referendume sprendžiamas pilietybės išsaugojimo klausimas tiesiogiai liečia tuos mūsų tautiečius, kurie šiuo metu gyvena už Lietuvos teritorijos ribų. Statistikos duomenimis jų šiuo metu yra ne mažiau kaip pusė milijono.

Būtent dėl didelio esamo emigrantų skaičiaus ir vis spartėjančių emigracijos tempų, pilietybės išsaugojimo klausimas įgauna milžinišką svarbą. Tai – jau ne kurios nors vienos piliečių grupės, tačiau valstybinės reikšmės klausimas, lemsiantis Lietuvos, kaip piliečių bendruomenės, ateitį.

Specialistai pripažįsta, kad referendumu priėmus pilietybės išsaugojimo teisę, tai taptų neabejotina galimybe pagaliau sukurti veiksmingus teisinius ir politinius mechanizmus, kurie leistų esantiems emigrantams palaikyti glaudžius ekonominius bei kultūrinius ryšius su Lietuva.

Daugiau informacijos apie Pilietybės išsaugojimo referendumą ieškokite www.pilietybesvarbu.lt

LR Vyriausybės kanceliarijos inf.

PILIETYBĖ SVARBU. AIŠKUMAS SVARBIAUSIA!

REFERENDUMAS DĖL PILIETYBĖS IŠSAUGOJIMO. SPRĘSKIME VISI.

GEGUŽĖS 12 D. **WWW.PILIETYBESVARBU.LT**

DRAUGAS
(USPS-161000)
THE LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWSPAPER

Published on Tuesday, Thursday
and Saturday
except legal Holidays, Jan. 2nd, and Dec. 26th by
the Lithuanian Catholic Press Society,
4545 W. 63rd Str., Chicago, IL 60629-5532.
Tel.: 773-585-9500. Fax.: 773-585-8284
Periodical class postage paid at Chicago, IL
and additional mailing offices.
Subscription Rates: \$150.00.

GARBĖS PRENUMERATA **\$250.00**
JAV – metams **\$150.00** • 1/2 metų **\$80.00** • 3 mėn. **\$57.00**
Pirma klase – **\$340.00** • kartą per savaitę **\$240.00**
[Kanadą – metams **\$390.00** (USD) • 1/2 metų **\$210.00** (USD) • 3 mėn. **\$110.00** (USD)
[Lietuvą paprastu paštu – metams **\$120.00** • 1/2 metų **\$66.00**
Internetinė prenumerata – metams **\$99.00**

TIK ŠEŠTADIENIO LAIDA
JAV metams **\$95.00** • 1/2 metų **\$70.00** • 3 mėn. **\$48.00**
[Kanadą – metams **\$150.00** (USD) • 1/2 metų **\$120.00** (USD) • 3 mėn. **\$75.00** (USD)
[Lietuvą – metams **\$70.00**

Mažindami pašto išlaidas, prenumeratos kvitų nesiunčiame. „Draugo“ prenumerata yra mokama iš anksto.
Administracija dirba kasdien nuo 9:00 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
Redakcija dirba kasdien nuo 8:00 iki 4:00, šeštadieniais nedirba.

Administracija – skelbimai@draugas.org, administracija@draugas.org Reklama – Audronė Kižytė, audreykizys@gmail.com, 630-805-1404

Vyriausioji redaktorė – Ramunė Lapas vyr.redaktore@gmail.com
Redaktorė – Virginija Petrauskienė
Techninis redaktorius – Jonas Kuprys
Korektorė – Dalia Sokienė

Už skelbimų turinį ir kalbą neatsakome.
Straipsnių autorių nuomonė nebūtinai sutampa su redakcijos nuomone.

Praėjusį savaitgalį abu su vyru Algirdu važiovome per Lietuvą lankydami giminių kapus. Atrodė, kad buvo pajudėjusi visa Lietuva, o kapinės buvo apgultos mašinų. Artėja Motinos diena. Lietuvoje ji švenčiama pirmąjį gegužės sekmadienį. Šis savaitgalis buvo paskutinis prieš Motinos dieną, tad susigrūdimas prie kapų kaip ir suprantamas – kiekvienas lietuvis kapuose turi jeigu ne mamą, tai močiutę, krikštamotę ar mylimą tetulę. Ir kiekvienas prisimindamas nori ją pagarbinti, aplankyti. Ir tai sutampa su pavasario ruošos laiku, juk po žiemos reikia kapus aptvarkyti, pasodinti pirmųjų žiedų (Lietuvoje šiuo metu klesti įvairiaspalvės ir įvairiarūšės našlaitės; kai jos nužydės, ateis eilė ir kitiems žiedams). Praktiškai gegužės pradžia yra tarsi pavasarinės Vėlinės. Ir stebėdama tą kapinių apgultį pagalvojau – lietuviai pagonys. Tikriausiai nė viena tauta taip negarbina savo protėvių kaip lietuviai (kaip ir savo žemės bei tėvynės, gimtinės).

Kad mano gentainiai neišsižeistų pavadinti pagonimis, pacituosiu rašytojo, publicisto Šarūno Laužadžio mintis, kas, jo nuomone, yra pagonis: „Visi Lietuvos piliečiai ir šiandien turėtų save vadinti pagonimis. Gali būti kai ką tai šokirus? Taip, bet tai gali atsitikti tik su neišsprusisiais neišmanėliais, kurie net nežino ką tas žodis reiškia. ...Iš tiesų pagonis – tai žodžio lietuvis sinonimas, kilęs iš slavų. Juk visi žinome, kad nuo seno lietuvių karinis ženklas buvo baltas Vytis, o slaviškai tai reiškė – pogonia. Ir senovės slavai, vos pamatę artėjančius lietuvių pulkus su Vyčiu ant iškeltų vėliavų, išsigandę imdavo paniškai šaukti „pogany!” Vėliau vakarų metraštinninkai, nesupratę nei slaviškai, nei lietuviškai, sutapatino tą žodį su lietuvių išpažintu tikėjimu. Nors iš esmės nelabai daug jie ir klydo, nes lietuvius į mūšį lydėdavo jų dievai, o tie dievai tai nebuvo iš nieko sukurtos mistinės būtybės. Senoji lietuvių mitologija, religija, su ja susijusios apeigos yra vienas seniausių žmonijos dvasinės kūrybos reiškinių, atspindinčių žmogaus ryšį su gamta ir harmoniją žmonių tarpusavio santykiuose. Pažymėtina, kad kai kuriose Lietuvos vietose net iki XX a. buvo išlikę daug laiko ir nepaliestų senovinių apeigų”.

Mūsų seneliai

O ryšys su mirusiais, protėviais yra vienas iš tų senojo lietuvių tikėjimo ir pasaulėžiūros apskritai liekanų. Miestuose tų liekanų mažiau, bet kaime tas ypač ryšku. Štai anądien nuvažiovome pas mano pusbrolių, o jis, žinodamas, kad mūsų šeimos galva yra archeologas, nutempė ant netoliese esančios kalvelės – specialisto akimi įvertinti, kokios prigimties yra ta kalvelė. Mat jis prisiminė, kad seni žmonės pasakodavo, jog po paskutinio karo ant tos kalvelės, kur dar buvo likę keli kryžiai, jo kaimo žmonės rinkdavosi giedoti „mojavų” (slavų kalbose „maj” yra gegužė) – gegužinių giesmių. Tai gali reikšti, kad pavasarinės giesmės taip pat yra susijusios su mirusiais. Štai internetinio puslapio selonija.lt viename tekste pasakojama apie Šiaurės Lietuvos – Biržų krašto, Gaižiūnų kaimo mojavų tradiciją: „Katalikai gegužės mėnesį renkasi į gegužines pamaldas (mojavą). Maldomis ir giesmėmis garbina Švč. Mergelę Mariją. Meldžiamasi bažnyčiose, koplyčiose, pas kaimynus, bendruomenės namuose. Biržų krašte gegužinių pamaldų tradiciją šimtmečių šimtmečiais tęsia ir puoselėja gaižiūniečiai. Į gegužines pamaldas noriai skuba ne tik moterys, bet ir vaikai”. Viena gaižiūnietė pasakoja, kad gegužinėse pamaldose ji gieda nuo 4 m. Kol buvo maža, seneliai ir tėveliai ją vedavosi pas kaimynę, kur rinkdavosi ir kiti kaimynai. Namų šeimininkė paruošdavo altorėlį. Įspūdingą, su bokšteliais ir Dievo Motinos skulptūrele. Šalia jo pastatydavo ir Švč. Mergelės Marijos paveikslą. Altorėlis būdavo apipintas vainikais. Taigi galima suprasti, kad Marijos vardu senovėje buvo garbinamos visos motinėlės, gimdytojos, ir tai buvo susiję su pavasariu, gamtos pabudimu, su žolelių, gėlių dygimu, žydėjimu. Pagoniškos tradicijos susipynė su krikščioniškomis. Rinkdavosi į pamaldas kaimo žmonės po namų ruošos darbų, vakare. Minėtoji biržietė pasakoja, kad anksčiau giedodavo vienintelę giesmę – „Sveika, Marija, Motina Dievo” ir Švč. Mergelės Marijos litaniją. Kaip ir dabar, sukalbėdavo kelias maldas Marijai. Ir taip tęsdavosi visą gegužę. Pamaldos keliaudavo pakiemiais, vi-

Giesmės Mamai, Mamytei, Motinėlei

AUDRONĖ V. ŠKIUDAITĖ

suomet dalyvaudavo vaikai, jaunimas. Prisidėdavo ir vyrai. Susirinkdavo daugiau kaip 20 žmonių. Gegužinių pamaldų pabaigtuvėms iškeldavo ir baliuką – kurio nors kaimyno kieme pasistatydavo stalą, prisinešdavo vaišių, šokdavo ratelius, dainas dainuodavo. Dabar mojavos persikėlė į bendruomenės namus. Ir kiekvieną gegužę tuose nameliuose atsiranda pavasariniais žiedais išpuoštas altorėlis. Ant jo – Švč. Mergelės Marijos paveikslas. Vaikams visuomet išskirtinis dėmesys – jie morkia prie altorėlio gėles, uždega ir užgesina žvakes, skaito skaitinius, garsiai kalba poterus. Kiekvienas iš eilės. Taip Biržų krašte. Mano kraštas – mažiau religingas (gal todėl, kad žmonės susimaišę su latviais ir sentikiais rusais, gal čia didesnės įtakos padarė sovietmetis ir ateistinės idėjos) ir apie mojavas esu girdėjusi tik iš mamos pasakojimų. O štai Rytų Aukštaitijoje, Švenčionių krašte – Kaltanėnuose, Reškutėnuose, Šakališkėje ir aplinkiniuose kaimuose, kur vyras vykdė archeologinius kasinėjimus, movajos giedamos ir šiandien, žinoma, jeigu dar yra kam giedoti. Pvz., Šakališkės kaime specialiai tam tikslui buvo atstatytas kryžius. Senovėje jis stovėjo, paskui, okupacijos metais, nupuvo ir nuvirto ir ta vieta buvo užarta. Atgimimo laikais kaimas kryžių atstatė ir rinkdavosi prie jo giedoti. Dabar kaime beliko viena giedotoja, dar kelios atvažiuoja iš miestų, kur žiemoja pas vaikus, vasarai, ir mojavų jau nebevysta.

Mojavų kilmė

Mojavos, arba gegužinės, istoriniuose šaltiniuose minimos nuo V a. Gegužės mėnuo buvo skiriamas Mergelės Marijos garbei. Rašoma, kad pirmasis gegužę paskirti Marijai sumanė Ispanijos karalius Alfonsas X tryliktajame amžiuje. Italijoje šio pamaldumo pradininkai buvo šventieji Pilypas Nėris ir Karolis Boromėjus (XVI a.). Matydami, kaip pavasariui veikiant sukykla žmonių jausmai, sumanė juos pajungti aukštesniems tikslams. Eidami nuo savo oratorijos iki Didžiosios Marijos bazilikos Romoje, linksmai giedodavo Marijos litaniją, prijungdavo ir kitų giesmių. Vėliau jų pavyzdžiu pasekė keli vienuolynai. Jau tada buvo nustatyta tvarka: gėlėmis

puošiamas Marijos altorėlis, meldžiamasi. 1853 m. gegužinės pamaldos pradėtos vesti Lietuvoje, Seinų katedroje (dabar Lenkijoje). Jų pradininku laikomas prelatas Butkevičius. Galima manyti, jog Žemaitijoje šios pamaldos atsirado anksčiau nei Vilniuje, nes vyskupas M. Valančius bičiuliavosi su minėtu prelatu, tuoj jas įvedė šiame krašte, o Vilniuje jos suskambo tik 1898 m. Mojavų giesmė „Sveika, Marija, Motina Dievo” yra kilusi iš Lenkijos, tačiau sulietuvinta ir prigijusi savitu pavidalu. Ši giesmė giedama tik Lenkijoje ir Lietuvoje, jos neturi kitos pasaulio šalys. Gegužinės anuomet būdavo labai populiarios, ypatingos, nes pasibaigus maldoms pasklisdavo daina, sukdavosi rateliai. Giesmes Marijai Lietuvoje gieda ir šiuolaikiniai etnokultūros ansambliai. Tai būna gera proga suburti žmones po žiemos išbandymų ir ištraukti juos iš savų kiemų į visuomenę. Ypač gegužinių giesmių giedojimą propaguoja Vilniaus arkikatedros liaudies giesmių ansamblis, kuris puoselėja folklorinę giedojimo tradiciją ir siekia, kad Lietuvos bažnyčiose vėl skambėtų mūsų senolių giedotos giesmės. Įvairius giedojimus propaguoja ir ansamblis „Ūla”.

Giedojimo tradicija

Giedojimo tradiciją ypač padėjo išlaikyti laidotuvių apeigos. Taigi vėl grįžtame prie protėvių temos. Anksčiau prie velionio giedodavo kaimynai, giesmes vedavo vietinė ar vietinis artimiausio kaimo balsingesnis giedotojas/giedotoja, o šiandien kiekvienoje vietovėje veikia susibūrę nedidukai ansambliukai – dažniausiai – 2-3-4 giedotojai. Kartais jie tik gieda, kartais įtraukia ir muzikos instrumentų. Pastaraisiais metais teko laidoti ne vieną giminaitį, tad teko girdėti, pvz., du vyrus giedotojus, kurie vienas dar grojo fisharmonija (kilnojama is vargonėliais), kitas įsiterpdavo pučiamuoju instrumentu – klarinetu; kartais dalyvauja smuikininkas. Kadangi pasiūla yra labai plati, tai kiekvienas gali išsikviesti toki ansambluką, kokios muzikos labiausiai trokšta artimieji ar mėgo velionis. O kadangi susisiekimas dabar yra paprastas, tai mėgstamų giedotojų galima išsikviesti net ir iš kito regiono. Taip Žemaitijoje per laidotuves pirmą kartą teko išgirsti gyvai giedamus „Kalnus” (Kalvarijos kalnus). Iki šiol apie juos buvau tik skaičiusi. Tai Kristaus kančios kelio apmąstymai, kurie trunka daug valandų, bet tai jau kita tema. Šviesaus gegužio, gražių minčių ir gražių giesmių Motinai, Mamai, Motinėlei, Mamytei, Motulei, Močiutei...

Pasaulio lietuvių metams skirtas žurnalistų projektas

Alytaus Jurgio Kunčino bibliotekoje atidaryta žurnalistės Lilijos Valatkienės fotografijų paroda „Lietuviais esame mes gimę!” ir surengta vieša diskusija su Vytautu Jonu Juška apie lietuvius ir lietuvybę šiuolaikiniame pasaulyje. Taip pradedamas parodų-diskusijų turas po Lietuvą.

Ši turą Lietuvos žurnalistų sąjunga ir Nacionalinė žurnalistų kūrėjų asociacija kartu su L. Valatkienė ir V. J. Juška paskyrė ypatingai progai – 2019 metais sukanka 70 metų, kai buvo paskelbta Lietuvių Charta, kuria įsteigta Pasaulio Lietuvių Bendruomenė (PLB). 1949 m. birželio 14 d. Vyriausiasis Lietuvos išlaisvinimo komitetas (VLIK’as) paskelbė Lietuvių Chartą. Tai moralinis kodeksas, kuriame išipareigota, kad PLB vienyty visus už Lietuvos ribų gyvenančius lietuvius, siektų išlaikyti, kurti bei ugdyti lietuvių tautos gyvastį: jos kalbą, kultūrą, papročius, tradicijas ir remti Nepriklausomos Lietuvos valstybę.

Visuomeninė ne-politinė organizacija, PLB, 2019 m. rugia 45 šalių Lietuvių Bendruomenės ir lietuvių, kurie gyvena už Lietuvos ribų. V. J. Juškos pasikaitose-diskusijose bus keliamas klausimas, kiek pažįstame trečiąją emigruojančių lietuvių bangą ir kiek mitų apie šį reiškinį yra sukurta? Kultūrologo paskaitoje bus kalbama apie PLB kūrimą, jos vystymąsi ir iššūkius, bus pristatyta ir Lietuvių Charta. Paskaitas-diskusijas lydės žurnalistės, fotomenininkės L. Valatkienės fotografijų paroda, kurią sudaro dvi dalys. Pirmojoje dalyje L. Valatkienė, naudodamasi archyvų nuotraukomis, sukūrė įdomius fotopasakojimus apie pirmąją lietuvių emigrantų bangą. Antrojoje dalyje demonstruojamos autorės fotorefleksijos, atspindinčios aplankytas vietas bei sutiktus žmones. Paroda ir diskusijos keliaus ir į kitus Lietuvos miestus – Kauną, Šiaulius, Klaipėdą ir Panevėžį.

ELTA

TELKINIAI

LEMONT, IL

Per Velyknakčio pamaldas Palaimintojo Jurgio Matulaičio misijos bažnyčioje buvo budima prie Viešpaties kapo apmąstant Jo Kančią ir Mirtį bei maldoje laukiama Viešpaties Prisikėlimo.
Ž. Gurauskienės nuotraukos

Didžioji savaitė Pal. Jurgio Matulaičio misijoje

ŽIVILĖ GURAUSKIENĖ

Krikščioniškajam pasauliui įžengus į Didžiąją savaitę Palaimintojo Jurgio Matulaičio misijos kunigo Algio Baniulio SJ ir iš Lietuvos atvykusio kunigo T. Artūro Sederevičiaus SJ nusilenkimas altoriui ir parpuolimas veidu žemyn – Didžiojo penktadienio apeiga, įprasminanti ypatingą atgailą bei mūsų žemiškosios kelionės laikinumą, Bažnyčios liūdesį ir skausmą. Kasmetinis Gavėnios laikotarpis yra kelias, vedantis į šventąją Velykų viršūnę. Šiuo laikotarpiu tikintieji, klausydami Dievo žodžio ir atsiduodami maldai, atgaila rengiasi atnaujinti krikšto pažadus. Pelenų trečiądienį, Pal. Jurgio Matulaičio misijos tikintieji, priimdami jų kaktose paženklintą pelenų kryžiaus ženklą, įžengė į laikotarpį, skirtą jų sielų nuskaistinimui. Didžiąją savaitę misijoje buvo švenčiami išganymo slėpiniai, Kristaus įvykdyti paskutinėmis žemiškojo gyvenimo dienomis – pradedant Mesijo įžengimu į Jeruzalę, kurio atminimas pagal senovės paprotį švenčiamas iškilminga procesija. Prieš ją kunigo A. Baniulio SJ palaimintas tikinčiųjų atsineštas verbas, palmių lapus, medžių šakeles tikintieji nešėsi namo, kad jos nuolat primintų Kristaus pergalę, kurią jie šventė procesijoje.

Didžiausius žmonių Atpirkimo slėpinius Bažnyčia kasmet švenčia nuo Didžiojo ketvirtadienio vakaro Mišių iki Prisikėlimo sekmadienio. Šis laikas vadinamas Nukryžiuoto, Palaidoto ir Prisikėlusio Kristaus tridieniu, nes tuomet sudabartinamas ir įgyvendinamas Velykų slėpinys – Viešpaties perėjimas iš šio pasaulio pas Tėvą.

Po Didžiojo trečiądienio, dar vadinamo Išdavystės diena, kurios vakare Senojo Romos rito liturgijoje, buvo atliekamos Tenebrae (Sutemos) apeigos, švenčiamos Didžiojo ketvirtadienio Aušrinės ir Rytmetinės liturginės valandos, kalbančios apie Kristaus kančią. Balandžio 18 d. Paskutinės vakarienės šv. Mišiomis Pal. Jurgio Matulaičio misijoje prasidėjo Velykų tridienis. Viešpats Jėzus, tą naktį, kai buvo išduotas, parodydamas meilę saviesiems pasaulyje, paaukojo Dievui Tėvui savo kūną ir kraują duonos ir vyno pavidalais ir davė juos apaštalams priimti įsakydamas jiems ir jų kunigystės įpėdiniais juos aukoti.

Sekdami šios dienos ypatinga liturgine apeiga, kojų mazgojimu, Pal. Jurgio Matulaičio misijoje tikintieji, išreikšdami tarnystę ir visus Bažnyčios narius jungiančią brolišką meilę, padedami kunigų T. A. Sederevičiaus SJ ir A. Baniulio SJ, vieni kitiems mazgojo rankas, įprasmindami Jėzaus žodžius Petriui: *Jei tavęs nenuplausiu, neturėsi*

dalies su manimi (Jn 13, 8). Didįjį ketvirtadienį ir Didįjį penktadienį kantorė Dalia Lietuvninkienė giedojo Psalmes, Jūratė ir Rimantas Grabliauskai bei Renata Kancleris (Didįjį šeštadienį prisijungus Irminei Limontienei), giedojo atliepus, taip pat, kartu su kantoriais, giesmes ir giedotines šv. Mišių dalis. Po Komunijos tikintiesiems nebuvo teikiamas palaiminimas. Eucharistija, giedant himną „Pange Lingua“, perkeliama į saugojimo vietą, varpus apgaubė gedulo tylą – jie nebekvietė į pamaldas ateinančias dienas, kuriomis buvo minima Viešpaties Kančia ir Mirtis. Po Paskutinės vakarienės apeigų altorius buvo nudengtas paruošiant jį Didžiajam penktadieniui – primenant Kristaus nurengimą prieš jį nukryžiuojant romėnų kareiviams. Pamal-

prieš kurį po pamaldų buvo priklauspiama kaip prieš Švč. Sakramentą prisimenant, kad Jėzus savo Kančia ir Prisikėlimu išvedė mus į laisvę, kurią išgyvename tik per Jį, su Juo ir Jame. Didįjį šeštadienį Pal. Jurgio Matulaičio misijoje buvo budima prie Viešpaties kapo apmąstant Jo Kančią ir Mirtį bei maldoje laukiama Viešpaties Prisikėlimo, kuris yra mūsų tikėjimo ir vilties pamatas. Velyknakčio pamaldų metu, per Šviesos, arba Žiburių, liturgiją, pabrėžiant skirtumą tarp šviesos ir tamsos, šalia Pal. Jurgio Matulaičio misijoje suliepsnojo laužas, nuo kurio liepsnos buvo uždegta Velykų žvakė, simbolizuojanti prisikėlusį Kristų. Tikintieji, uždegdami savo žvakes, dalijosi jos šviesa ir, procesijai grįžus į bažnyčią, buvo uždeg-

Išreikšdami tarnystę ir visus Bažnyčios narius jungiančią brolišką meilę, Palaimintojo Jurgio Matulaičio misijoje tikintieji vieni kitiems mazgojo rankas. Iš k.: Kajus Kašelionis, kunigas Algis Baniulio SJ, misijos seselė Laimutė Kabišaitytė, bendruomenės narys Rimantas Kunčas-Žemaitaitis.

doms pasibaigus tikintieji pasiliko iki pat 10 val. v. garbinti Švenčiausiąjį Sakramentą. Didįjį penktadienį, kuomet aukojamas mūsų velykinis Avinėlis Kristus, Bažnyčia, apmąstydamą savo Viešpaties Kančią, apmąstydama Kryžių, maldauja viso pasaulio išganymo. Pal. Jurgio Matulaičio misijoje buvo švenčiamos Viešpaties Kančios pamaldos, kurių metu adoruojamas Kryžius,

tos altoriaus žvakės. Po ilgo laiko vėl suskambo „Aleliuja!“, grigalinį velykinį šlovinimą giedant kontoriui Dariui Polikaičiui ir trimitininkui Vytautui Monkui. Kunigo T. A. Sederevičiaus SJ šventinamas krikšto vanduo ir atnaujinama Krikšto sandorą – per krikštą ir sutvirtinimą esame įskiepyti į velykinį Kristaus Slėpinį – su Juo mirę, palaidoti ir prikelti, su Juo ir karaliausime.

Didįjį šeštadienį šalia Palaimintojo Jurgio Matulaičio misijos suliepsnojo laužas, nuo kurio liepsnos buvo uždegta Velykų žvakė. Iš k.: kunigas Algis Baniulis SJ ir iš Lietuvos atvykęs kunigas T. Artūras Sederevičius SJ.

Palaimintojo Jurgio Matulaičio misijoje švenčiamos Viešpaties Kančios pamaldos, kurių metu adoruojamas Kryžius. Viduryje – kunigas Algis Baniulis SJ.

Paskaita sukėlė daug minčių – norėjosi jomis pasidalinti.

Virginijos Petrauskienės nuotraukos

Sveikata – tai mokėjimas taikiai gyventi su savimi

VIRGINIJA PETRAUSKIENĖ

Pirmadienio, balandžio 22 dienos vakaras Balzeko lietuvių kultūros muziejuje buvo skirtas iš Aliaskos atvykusios mitybos specialistės Daivos Gaulytės paskaitai apie tai, kad kasdieninis maistas kartu gali būti ir puikus vaistas, gydantis mūsų ligas. Kad ši tema aktuali, įrodė į paskaitą susirinkę žmonės: tarp jų buvo matyti ir labai jaunų, ir vyresnio amžiaus klausytojų.

Į Balzeko lietuvių kultūros muziejų atvykusią Daivą Gaulytę (k.) sutiko muziejininkės Karilė Vaitkutė ir Rita Janz.

Kalbėdama apie maisto poveikį mūsų organizmui, lektorė pabrėžė svarbią sąlygą: kiekvienas turime išmokti suprasti savo kūno siunčiamus ženklus. D. Gaulytės teigimu, mūsų kūnas niekada neklysta. Jis klausosi to, ką sako protas, kuris „skenuoja“ aplinką. Priimdamas proto siunčiamą informaciją, kūnas reaguoja ir elgiasi taip, kaip reikia. Jis

yra geriausias mūsų draugas – visada žino, ką daryti, kad išgyventų.

Mokėsi suprasti kūno siunčiamus ženklus

Remdamasi savo pačios patirtimi bei GNM – (German New Medicine-Naujosios vokiečių medicinos) autoriais – Ryke Geerd Hamer bei Melissa Sell, Daiva Gaulytė muziejuje gausiai susirinkusiems klausytojams pasakojo, kaip

pati, prieš keliolika metų susirgusi, mokėsi „išgirsti“ savo kūno kalbą. O tas savęs pažinimo ir sau priimtinių tiesų atradimo kelias buvo tikrai netrumpas.

Daivai nuo vaikystės Amerika atrodė geriausia pasaulio šalis, todėl daugiau nei prieš 20 metų į ją atvykusi, ji nesusimąstydama priėmė šios šalies siūlomas groves. Tarp jų – ir tuo metu ypač madingą „low fat“ ir „fat free“ maistą. Sunkus darbas ir nepilnavertė mityba išbalansavo organizmą, todėl ne-

truko pasimatyti rezultatai – įvairios ligos ėmė kartinti moters gyvenimą. Daivą apžiūrėjęs gydytojas perspėjo, kad taip ir toliau gyvenant, šioje žemėje jai liko tik pusmetis.

D. Gaulytė pasakojo, kad šie gydytojo žodžiai privertė ją atsikvošėti. Moteris, nenorėdama vartoti cheminių vaistų, pradėjo ieškoti sveiko gyvenimo ir natūralaus gydymosi kelių. Ji atsakymų į rūpimus klausimus ieškojo knygose, internete surastuose straipsniuose ir diskusijų forumuose. Daiva pasirinko ir baigė Nutritional Therapy Association studijas. Tačiau sau akiai netaikė kitų atrastų tiesų, o ieškojo savosios.

Geriausias maistas – iš gamtos

Tik atvykusi gyventi į Aliaską, iš kur buvo kilęs jos vyras, D. Gaulytė sako suradusi savąjį kelią. O jo esmė paprasta: žmogaus protas ir kūnas yra viena sistema. Todėl tavo mintys nulemia net mažiausios kūno ląstelės veiklą. Maistas taip pat yra labai svarbu. Jį reikia rinktis kuo natūralesnį, o tuomet gaminti ir valgyti su džiaugsmu ir dėkingumu. „Palyginkite, kaip yra geriau: valgyti ramiai susėdus prie stalo kartu su šeima, ar žiūrint televizijos žinias?“ – klausė susirinkusiųjų D. Gaulytė.

Dabar ji kartu su savo vyru verčiasi žvejyba – Aliaskoje žvejoja lašišas ir jas parduoda. Dalis laimikio pasilieka pačių žvejų šaldytuve. Todėl šios žuvys bei iš jų pagaminti sultiniai yra pagrindinis jūdvių maistas. Savo namų darže Daiva užsiaugina ir kai kurių daržovių, o miške prisirenka gamtos gėrybių – uogų, žolelių, iš kurių ypač vertina dilgėles. Pastarąsias užšaldo šaldiklyje, kad žiemą jomis galėtų gardinti sriubas ir salotas ir tokiu būdu gauti nemažą kiekį vitaminų bei įvairių naudingų mikroelementų.

D. Gaulytė pasidalijo savo patirtimi: žuvies sultinį reikia virti pusantros valandos, tuomet jis taps nuostabiu maistu ir kartu įgis gydomųjų savybių. O viščiuko kaulų sultiniui teks skirti kur kas daugiau laiko – jį virti tol, kol ištirps kremzlės. Tuomet sultinys taps tikru kalogeno šaltiniu.

Kalbėdama apie savo atrastą mitybos būdą, lektorė pasakojo, kad ji daugelį daržovių raugina – taip apdorotos jos įgyja daug vertingų savybių. Raugintos daržovės gerina virškinimą, yra puikus vitaminų, mineralų, mikroelementų šaltinis. Iš gausios aliejų pasiūlos, Daiva sakė vartojanti ne bent alyvuogių ir avokadų aliejų. O šiaip paprastai pirmenybę ji teikia gyvuliniais riebalais – taukams ar sviestui.

Mokėti džiaugtis tuo, ką valgai

„Anksčiau griežtai laikydavausi taisyklių, rinkdamasi, ką valgyti. Todėl net išvykdam į kelionę, pasiimdavau savo produktą“, – prisiminė Daiva. Dabar ji sako leidžianti sau kelionės metu suvalgyti ir sumuštinį, ir kitokio „nesveiko“ maisto. Juk svarbiausia yra vidinė ramybė ir mokėjimas džiaugtis tuo, kaip dabar gyveni.

Pradėdama savo paskaitą, D. Gaulytė perspėjo susirinkusius klausytojus, kad nesirengia teikti medicinos patarimų, o tik nori pasidalinti savo patirtimi ir supratomis tiesomis. Tačiau po paskaitos susidarė nemažas būrelis klausytojų, kuriems rūpėjo išgirsti lektorės nuomonę jiems svarbiais sveikatos klausimais. Diskusijos po paskaitos buvo ne mažiau įdomios, nei pati paskaita.

Nepaisant to, kad paskaita vyko pirmadienį, į ją susirinko nemažai klausytojų.

Po spektaklio Alytaus jaunimo centro aktoriai ir Maironio liuanistinės mokyklos mokiniai įsiamžino bendroje nuotraukoje. Lietuvos dailės muziejaus archyvo nuotr.

Alytaus jaunimo spektaklis priimtas šiltai

ŽIVILĖ GURAUSKIENĖ

Balandžio 7 d., Penktąjį Gavėnios sekmadienį, Švč. Mergelės Marijos Gimimo bažnyčioje po 11 val. r. kunigo Jauniaus Kelpšo aukojamų šv. Mišių, kartu su bažnyčios choru giedoję svečiai iš Lietuvos – Alytaus jaunimo centro aktoriai – susirinkusiuosius pakvietė į bendruomenės namuose rodomą miuziklą „Baltaragio malūnas“, pastatytą pagal to paties pavadinimo Kazio Borutos romaną. Spektaklio režisieriai – Ieva Ivanauskienė, Jonas Gaižauskas; choreografė – Aušra Saulevičiūtė; muzikos aranžuotė – Andrius Abromavičius.

Alytaus jaunimo centro statytas miuziklas „Baltaragio malūnas“ įkūnijo meilės ir blogio kovą, kurioje žmogus, sudaręs prąžtingą sutartį su velniu, pralaimi. Žiūrovus žavėjo jaunų aktorių kūrybiškai atskleisti personažai. Visiems patiko ir kostiumų dailininkės Nijolės Katauskienės kurti stilizuoti kostiumai.

Miuziklo žiūrovus jaudino ir scenoje parodyto kūrinių siužetas, ir puikiai atskleisti personažų charakteriai. Jautri scena spektaklio pabaigoje, kai į sceną tarsis iš vaikystės įbėgo ir tėvui galvą ant kelių padėjo Baltaragio dukra, nepaliko abejingų. Tiek aktoriai, tiek žiūrovai nebepajėgė tramdyti ašarų.

„Jausmas nėra apsakomas žodžiais, gera po pasirodymo jausti po kūną bėgiojančius šiurpuliukus ir matyti žiūrovų nuoširdžias emocijas“, – po

Jaunieji aktoriai iš Alytaus – Švč. Mergelės Marijos Gimimo parapijos scenoje.

Audros Zakarauskienės, Živilės Gurauskienės ir Otilijos Ziniauskas nuotraukos

spektaklio išpūdziais dalijosi režisierė Ieva Ivanauskienė.

Ji pristatė Alytaus jaunimo centro aktorius, pasakiusi, kad tai vieni gabiausių vaikų ir jaunuolių Alytuje, su kuriais lengva ir įdomu dirbti, nes jie patys yra kūrėjai. Vadovai tik padeda jauniems aktoriams atsiskleisti. Alytaus jaunimo centro organizuojama neformalaus mokinių ugdymo programa subūrė gabiausius mokinius iš įvairių Alytaus mokyklų. Pasak I. Ivanauskienės, spektaklyje vaidinę mokiniai priklauso gabių vaikų grupei – vieni lanko dramos studiją, vokalą, kiti – šokių. Miuziklas „Baltaragio malūnas“ juos sujungė. Dalis

jaunuolių jau šį rudenį Anglijoje pradės studijuoti vaidybą, vokalą. Dar nebaigę mokyklos, jie jau svajoja savo gyvenimą sieti su scenine kūryba.

Alytiškius pakvietė, apgyvendino ir viskuo pasirūpino Milwaukee liuanistinė mokykla. Spektaklį iš Lietuvos atvežusi grupė atvyko savo lėšomis ir sakė esą dėkingi tarptautinei moterų organizacijai „Zonta“ (beje, 1918 m. įkurtai Čikagoje). Jos moterys organizavo labdaros vakarą, kurio metu surinkti pinigai buvo skirti Alytaus jaunimo centro aktorių ir jų vadovų kelionei į Jungtines Amerikos Valstijas.

„Kelionė į Ameriką buvo mūsų

svajonė, kuri išsipildė. Nesitikėjome, kad žmonės čia tokie nuoširdūs ir šilti. Mes esame be galo laimingi“, – kalbėjo I. Ivanauskienė.

Balandžio 6 ir 7 dienomis Maironio liuanistinės mokyklos direktorės Godos Misiūnienės ir Lietuvių dailės muziejaus galerijos „Siela“ direktorės Astos Zimkus kvietimu Alytaus jaunimo centro aktoriai miuziklą „Baltaragio malūnas“ parodė Pasaulio lietuvių centre (PLC) Lemonte. Jo pasižiūrėti į muziejaus galerijos „Siela“ salę po pamokų rinkosi Maironio liuanistinės mokyklos mokiniai. Jie spektaklio metu neslėpdami emocijų šurmuliavo ir šūkčiojo, o pasibaigus vaidinimui, besistumdami spietėsi prie režisierių – dėkojo už pasirodymą bei stengėsi sužinoti viską, kas juos domina. Ir jau visai netrukus, išsiamžinę bendroje nuotraukoje, vaikai būrėsi į grupes ir nuoširdžiai bendravo bei dalijosi išpūdziais. O po šiltų atsiveikinimų „maironiukai“ prie kuprinių kabino svečių dovanotus lietuviška simbolika puoštus pakabučius.

Lietuvių dailės muziejaus galerijos „Siela“ direktorei Astai Zimkus, Maironio liuanistinės mokyklos direktorei Godai Misiūnienei bei mokyklos bendruomenei buvo įteiktos lietuviškais raštais austos juostos. Svečiai perdavė ir Alytaus miesto mero Vytauto Grigaravičiaus bei Alytaus jaunimo centro direktorės Jūratės Treigtės raštus, kuriuose dėkojama „už lietuvių istorijos, kalbos, kultūros, paveldo, tradicijų, tautinės tapatybės saugojimą ir puoselėjimą bei sudarytas sąlygas Alytaus jaunimo centro ugdymui palaikyti kokybiškai naujus ryšius su Jungtinių Amerikos Valstijų lietuviais, jų bendruomenėmis, liuanistinėmis mokyklomis“.

Režisierius Jonas Gaižauskas, garso kompozitoriaus, smuikininko, dirigento, kultūros ir meno veikėjo Jurgio Gaižausko sūnus, po pasirodymo galerijos „Siela“ salėje prisipažino, kad vaikų pastangos pranoko jo lūkesčius – jauniems atlikėjams režisierius neturėjo pastabų ne tik dėl meninio kūrinio įgyvendinimo, bet ir dėl organizuotumo.

„Vaikai drausmingi, susitelkę ir nuolat klausia, ar viską atliko gerai. Nestandartinės scenos jiems tam tikras išbandymas, bet jaunuoliams patinka – jie įveikia kliūtis ir siekia tobulėjimo. Labiausiai juos džiugina susitikimai su bendraamžiais – bendri siekliai ir viltytys juos vienija ir jungia. Visur, kur tik vykstame, jaučiame nuoširdų žiūrovų palaikymą. Mus džiugina tolerancija ir besąlygiškai palankus mūsų kūrybos vertinimas – galbūt žiūrovas čia nėra toks reiklus kaip Lietuvoje, tačiau mus jaudina bendrumo jausmas ir visur juntama meilė savo kraštui, jo kalbai ir kultūrai“, – sakė J. Gaižauskas.

Visiems patiko ir kūrybiškai atskleisti K. Borutos personažai, ir stilizuoti kostiumai.

„Žmonės čia tokie nuoširdūs ir šilti“, – po spektaklio sakė režisierė Ieva Ivanauskienė.

Gavėnios meto išvyka į tada, kai ateities dar buvo daug

„Nerecenziška“ recenzija apie „Baltaragio malūną“

Niekam iš mano aplinkos Marquette Parko apylinkėje nereikia aiškinti, kas yra Audra Zakarauskienė: Švč. Mergelės Marijos Gimimo parapijos sekretorė, visų renginių, minėjimų, kelionių, koncertų planuotoja, toji, kuriai laikraščių skelbimai pataria skambinti, ragina paprašyti, užprašyti, užsirašyti ar pranešti. Taigi toji mūsų žvitruolė Audra kovo pirmomis dienomis (įgriusio šalčio, tamsmečio ir žemės liūdesio metas) padovanojo man Susann Kubelka knygą intriguojančiu pavadinimu „Pagaliau per keturiasdešimt“. Parsinešiau namolio ir... prilipau. Perbėgus akimis tik pratarmę supratau, kad mudviejų su autore galvosenos panašios, o kai kurie teiginiai atrodė tarsi iškrapštyti iš mano pasąmonės:„Neuždrausi žmonėms klaidingai vertinti savo amžiaus. Užuoť džiaugusis, kad esi tik 40-ies, 50-ies ar 60-ies, ištisą gyvenimą galima praliūdėti, kad tau sukako jau 30, 40 ar 50“. Nejučiom tapau 1942-aisiais gimusios rašytojos suokalbininke: „Jaunystė ne nuopelnas. Kiekvienas, kuriam teko laimė gimti, norom nenorom būna jaunas. O štai senti yra gražu. Ir malonė. Senėjimo receptas – senti stilingai, narsiai ir su humoru!“ Vidurnakty, kai jau tapau tikrai išmin-tinga, giliai savyje net nutarimą sukurpiau – veng-siu ir atsiribosiu nuo užsispyrusiai tvirtinančių, kad gyventi buvo verta tik „auksinės jaunystės metais“. Filologijos mokslo daktarės parašyta 253 psl. knyga, iš esmės paneigusi senus prietarus, maloniai padrą-sino, nuramindama, kad „tam, kuris gyvena teisingai, nėra ko baimintis“, kad „lygi veido oda anaipťol nėra gyvenimo esmė, kad būtina išmokti džiaugtis sa-vimi, o skųstis reikia ne tuo, ko neturi, bet vertinti tai, ką turi“.

Verčiant puslapį po puslapio gauni patarimą, kaip ateityje protingai ir nenuobodžiai ben-drauti, šnekučiuojantis ligų, vaistų bei svei-katos temomis: „Sirgti visuomet nemalonu – ir jau-nam, ir senam. Ir niekas šiais laikais neneigia, kad sveikata priklauso nuo žmogaus valios. Galima daug ko išvengti, jeigu atmeti bet kokiį pasirengimą sirgti. Tas, kuris nori senas nesirgti, neturi gailėtis savęs. Tas, kuris tikisi susirgti, būtinai susirgs. Jeigu bai-miniesi kokios nors ligos, tikrai netrukus pajausi pir-muosius skausmus. Tas, kuris neturi laiko sirgti, ir nesusirgs“.

Nei raupų, nei tymų neaptikta, infekcijos, netgi gripo protrūkis aplenkė nuostabią Švč. Mergelės Ma-rijos Gimimo bažnyčią! Niekas ir nieko nenusilau-žė. Bet būta gaudumo ir sužeistų širdžių, išlydint (visuomet ne laiku ar per anksti) labai mylėtus ar-timuosius.

Kai įvairaus amžiaus Čikagos gyventojai, pri-klausomai nuo pelenų kokybės, tiesiog gatvėse buvo „antspauduojami“ poriebiais kryžiais kaktoje, su-pranti, kad šaltas ir be saulės Pelenų trečiadienis ne-trukus pašauks parapijos tikinčiuosius į keturias sa-vaites trunkančią Gavėnios rimtį, susikaupimą, slapčiausių sielos kampelių patikrinimą.

Pabiro žodžiai, aiškinimai, priminimai, ragini-mai... ką ir kaip daryti, ko vengti ir kodėl (jei ko ne-žinai, ieškok Veidų knygoj arba klausk „Guglio“ ir draugužės Vikipedijos). Primityviai galvojantieji (kaip ir netikrai tikintieji) Gavėniai duoklė tariasi atiduodą negerdami kavos, vengdami garsaus juoko, dainavimo, šokių, karnavalų ar atsisakydami gardaus torto kšnelio.

Aš?
... Paryčiui, susiurbus savin visą S. Kubelka iš-mintį, įtikėjusi, kad ir triskart po 40 gali būti gražu ir gerai, beveik „išmokusi“ gardžiuotis viskuo, ką gy-venimas siūlo, nutariau duoti įžadą – per visą Ga-vėnią – jokie nukrypimo nuo senėjimo eigos, jokių ekskursų į laikus, kai buvo šviesiau, tikriau ir geriau, kai upės buvo švaresnės, o sijonai ilgesni ir iš viso... Griežtai apibrėžtą pasninką švelniai stumtelėjau ša-lin. Darbų lauke ir viduje nenutraukiau. Kapuose pa-sikrapštyti irgi reikės. Pasiges kas pagalbos – ranką ištiesiu. Nesiskųsiu ir neaimanuosiu. Tačiau – jokių grėžiojimųsi atgal, – į senus gerus laikus. Būtina pa-

Jaunieji artistai iš Lietuvos kartu su parapijos choristais giedojo šv. Mišiose Švč. M. Marijos Gimimo bažnyčioje (var-gonininkas R. Sokas).

galiau „išmokti tei-singai vertinti ir da-bartį, ir praeitį. Bran-ginti tai, ką turi, o ne verkti praėjusių lai-kų“.

... Ir tada atvyksta Jo Ekscelencija Kai-šiadorių vyskupas Jo-nas Ivanauskas iš Lie-tuvos. Kovo 23-iąją šil-tai sutiktas parapijos salėje jis pasidalija Ga-vėnios meto patirti-mis, prisiliečia prie žmogaus ir Dievo ry-šio temos (III Gavė-nios sekmadienio at-liepiamoji psalmė: „Viešpats – švelnus, maloningas“). Kalbėta apie gyvenimo pilnat-vę ir dvasios ramybę. Nežemiškoje tyloje su-sikaupę žiūrėjome fil-mą apie vyskupą Teofilų Matulionį. Meldėmės: „Visagali gailestingasis Dieve, suteik mums dvasios tvirtumo, kad garbingu palaimintojo Teofiliaus, vyskupo ir kankinio, pavyzdžiu Tavęs klausytume labiau nei žmonių ir drąsiai išpažintume tikėji-mą“.

Vyskupo J. Ivanausko viešnagės dienomis iš kle-bono Jauniaus Kelpšo sužinota, kad balandžio 7 d. laukiama „smagesnių“ pažiūrėjimų, kai atvyks ir muzikinį spektaklį mums rodys grupė iš Lietuvos, iš Alytaus. Iš Alytaus? Ar tikrai – iš mano gimtojo vaikystės Alytaus???

Sudiev, razumėli, pasakiau sau, giliai lentynon įbrukdama S. Kubelka knygą. Lengvai sulaužiusi Ga-vėniai duotus pažadus, į vaikystės – jaunystės švy-tinčius sodus panirau taip greitai ir giliai, kad ne-išnirimas iki kito sniego buvo beveik garantuotas!

...Ištariu Alytus ir jau leidžiuosi nuo senojo Ka-niūkų tilto žemyn. Kiek akys užmato – miškai, kve-piantys pušynai, Vidzgirio giria. Saulėtos, ne par-davimui augintos ramunių pievos. Tik perlėk Ne-muną, paėjęk kelis kilometrus pakrante ir glėbiai nuostabių lauko gėlių bus tau paklota po kojomis.

Basakojė vaikystė buvo nepakartojama – kepa-lėlio šlapios duonos buvo laukiama eilėje pernakt. Suaugėliai priguldavo pievelėje po mėnuliu. Rimtos ir atsakingos duonos gavimo pareigos buvo patikė-tos man, – tereikėdavo tik eilę užsiimti, o vietoje mie-gojimo – maudymasis Nemune, klaidžiojimai po miš-kus, akiplėšiškai meluojant, kad suprantu nakties medžių ir žolynų kalbą. Kas žino, gal ir tikrai tik vai-kystėje suprantama apie tai, ką tau kalba Dangus?

Nejaugi vaidintojai bus iš to Alytaus, kuriame prieš pradėdant lankyti mokyklą elgesio pataisymui metams buvau atiduota į vaikų darželį. Perauklėji-mo įnagis buvo ilga ir skaudi liniuotė vienuolišką gobtuvą dėvinčios seselės rankose. Mokslams ruoš-

tasi neilgai: kolektyviai nuvesta pasivaikščioti prie nuobodžios kūdros – pabėgau su savimi į miško gi-lumą įviliojusi ir darželio „kolegę“ gal dar nei pen-kerių neturėjusią mažulę. Ir, nors pažintinis žygis buvo sėkmingas, o ir keliautojos sugrižo sveikos ir gyvos, pylos neišvengta.

Miesto biblioteka anuomet glaudėsi Kultūros namų (senesniųjų Alytaus gyventojų užsispyrusiai va-dintų ne Kultūrnamiu, bet Šaulių namais) antrame aukšte. Buvau aktyvi, pavyzdinga skaitytoja ir nusi-pelniusi visos Dzūkijos ir Alytaus mylėto poeto An-zelmo Matučio eilėraščių deklamuotoja. Kai dvyli-kametei man buvo atlikta apendicito operacija, išleista į namus jau kitą dieną pėsčiom atrisnojau į bibliote-ką knygų. Apie svorį nei atstumą iki namų pagalvo-ta nebuvo. Ir, nors S. Kubelka tuomet nepažinojau, bet žinau, tai situacijai būtų pritikęs jos pastebėjimas, jog „dažnai pakanka tik žinoti, kad kas įmanoma ir jau esi pasirengęs nuveikti neįtikimiausius dalykus. Ir jei pavyksta, džiaugsmas pranoksta visus lūkesčius!“ Pa-vyko, tik siulės prasiskyrė trupučiuką...

Mano garsinių Mopassan, Verne, Balzaco skai-tymų auka tapo ir sūnėnas Raimundas (Rimas, Ri-mutis, – kaip namuose jį vadino) Burokas. Tarp mudviejų būta tik nedidelio metų skirtumo. Ta-riausi auginanti jį ir atsakingai, sudedanti jo vidun ką geriausio tokia „asaba“ – aš turėjau anuomet pati. Stoišką buvimą ant namo aukšto, kai stogas įkaista, o oras virpa nuo karščio, žinojimą, kad lobis užkas-tas mūsų kieme po krapų lysve, bet lysvė tįso po sve-tima obelimi, todėl nei liesti, nei kasti jos nevalia, ti-kėjimą, kad, labai pasistengus, iš Alytaus vištų in-kubatoriaus ekskursijos metu nugvelbtų jau sutrū-kusių kiaušinių, nuoširdžiai ir su meile veikiant, net ir namų sąlygomis įmanoma prisiauginti geros viš-tienos.

Nukelta į 10 psl.

Parengė Vitalius Zaikauskas

LIETUVA IR PASAULIS

Liepos 6-ąją švęsime ir Tautiškos giesmės dieną

Liepos 6-ąją švęsime Valstybės ir Tautiškos giesmės dieną. 15 min.lt nuotr.

Vilnius (ELTA) – Liepos 6-ąją švęsime ne tik Valstybės (Lietuvos karaliaus Mindaugo karūnavimo) dieną, bet ir Tautiškos giesmės dieną.

Parlamentarai priėmė tai numatančias Darbo kodekso pataisas.

Tokią sprendimą priėmę parlamentarai siekia ugdyti išskirtinę pagarbą Tautiškai giesmei, paskatinti vi-

suomenę puoselėti pagarbą istorinei atminčiai, stiprinti pilietinę savimone.

Tautiška giesmė, giedama liepos 6 d., tapo Lietuvoje ir išeivijoje gyvenančių bendruomenių vienybės simboliu.

Šiuo metu galiojančiame Darbo kodekse nėra numatyta šventės diena, skirta Tautiškos giesmės dienai atminti.

„Facebook“ tikrins faktus

Vilnius (BNS) – Artėjant Europos Parlamento rinkimams, socialinis tinklas „Facebook“ paskelbė pradedantis faktų tikrinimo programą Lietuvoje ir dar keturiose šalyse.

„Facebook“ informavo, kad užmezgė partnerystę su organizacijomis Lietuvoje, Graikijoje, Šiaurės Airijoje ir Portugalijoje. „Šios organizacijos peržiūrins ir vertins per ‘Facebook’ skelbiamo turinio tikslumą“, – rašoma „Facebook“ pranešime.

Palengvins sugrįžimą humanitarinės krizės atveju

Vilnius (ELTA) – Seimas pritarė Asmenų perkėlimo į Lietuvą įstatymo projektui. Įstatymu siekiama sudaryti galimybę humanitarinės krizės ištiktoje užsienio valstybėje nuolat gyvenantiems Lietuvos piliečiams ir jų šeimos nariams atvykti nuolat gyventi į Lietuvą ir integruotis Lietuvos visuomenėje.

Svarstomu projektu reglamentuojamos perkeliamojo asmens statuso suteikimo ir panaikinimo sąlygos, nustatomas valstybės pagalbos teikimo perkeliamesiems asmenims atvykti į Lietuvą ir jiems integruotis visuome-

Faktus tikrinantys partneriai yra akredituoti Tarptautinio faktų tikrinimo tinklo. Lietuvoje partneriu pasirinktas naujienų portalas 15min.lt

„Facebook“ atstovų teigimu, kai faktų tikrintojas įvertina pranešimą kaip melagingą, jis rodomas žemiau „Naujienų sraute“, reikšmingai sumažinant jo platinimą, be to, šalia pridodamas mygtukas, parodantis daugiau konteksto, susijusio su straipsnio šaltiniu.

nėje mechanizmas.

„Noriu pasidžiaugti, kad Užsienio reikalų ministerija parengė tokį įstatymą (...). Jis yra labai reikalingas mūsų bendruomenei, kuri yra tose teritorijose, kuriose yra labai didelės problemos. Turbūt akivaizdžiausias pavyzdys šiandien yra Venesuela. Venesuelos lietuviai labai laukia šito įstatymo priėmimo“, – pritarti projektui ragino Seimo narė Gintarė Skaistė.

Už įstatymo projektą balsavo visi užsiregistravę 96 Seimo nariai. Šis įstatymas įsigalios nuo birželio 1 d.

Panevėžio 3D modelis pastebėtas pasauliniu mastu

Panevėžys (Alkas.lt) – Tarptautiniuose metų infrastruktūros projektų apdovanojimuose („Year in Infrastructure Awards“) išskirtas ir Panevėžys. Skaitmeninių miestų kategorijoje nominuotas Panevėžio 3D skaitmeninis modelis. Jis įtrauktas į 400-tuką daugiau kaip 50 šalių pateiktų projektų.

Trimatė erdvė suteikia puikų įrankį tinkamai suvokti miesto erdvę ir jo

kontekstą, išanalizuoti pateiktus projektus ir jų integralumą, tad leidžia užtikrinti didesnę objektyvumą ir aiškumą darniai planuojant miestą.

Visi nominuoti projektai, tarp kurių ir Panevėžio 3D modelis, publikuojami leidinyje „2018 Infrastructure Yearbook“.

Šiuo metu 3D modelis apima 11 kv. km miesto centrinę dalį, 2019 m. pabaigoje ji išsiplės iki 20 kv. m.

Ukmergėje įkurs Lietuvos miniatiūrų parką

Ukmergė (BNS) – Ukmergėje, buvusioje karinio miestelio teritorijoje, planuojama įkurti Lietuvos miniatiūrų parką.

Lietuvos savivaldybių asociacija skelbia, kad miniatiūrų parke „Mini Lietuva“ planuojama įrengti Lietuvos miestų ar rajonų svarbiausių ir žymiausių pastatų ar objektų miniatiūrines 1:25 mastelio kopijas.

Kiekvienai savivaldybei bus skirtas nuo keturių iki penkiolikos metrų skersmens apskritimo plotas, didžiųjų miestų savivaldybės galės siūlyti kelis objektus. Kitos savivaldybės kviečiamos iki gegužės 10 dienos pateikti Ukmergės rajono savivaldybei pasiūlymus dėl to, kokie objektai galėtų tapti parko dalimi.

Parkas turėtų būti įkurtas jau šiais metais.

JAV traukiasi iš ginklų prekybos sutarties

Washingtonas (BNS, ELTA) – JAV prezidentas Donald Trump pareiškė, kad Washingtonas traukiasi iš vienos tarptautinės sutarties, reglamentuojančios prekybą ginklais.

Prezidentas nurodė, kad nusprendė nutraukti dalyvavimą Jungtinių Tautų sutartyje, kuri reguliuoja prekybą konvenciniais ginklais.

Minimas susitarimas dėl ginklų taikomas prekybai tankais, šarvuočiais, didelio kalibro artilerijos sistemomis, koviniais lėktuvais ir sraigtasparniais, karo laivais, raketomis ir reaktyvinės artilerijos sistemomis, taip pat mažo kalibro ir pėstininkų ginklais.

D. Trump pareiškė, kad JAV „atmeta šią sutartį“ ir „atsiima savo parašą“.

Tai jis pareiškė sakydamas kalbą Nacionalinės šaulių asociacijos (NRA) renginyje Indianapolyje Indianos valstijoje. NRA tvirtina, kad sutartis kelia grėsmę šalies konstitucijos antrajai pataisai, užtikrinančiai amerikiečių teisę turėti ginklų.

JAV pasirašė sutartį 2013 metais, tačiau taip ir neratifikavo jos.

Europos Sąjunga jau kitą dieną

perspėjo, kad JAV prezidento Donald Trump sprendimas trauktis iš Jungtinių Tautų sutarties, reglamentuojančios ginklų pardavimą, pakenks tarptautinėms pastangoms kovoti su nelegalia prekyba ginklais.

„JAV sprendimas atšaukti savo parašą neprisidės prie nuolatinių pastangų skatinti skaidrumą tarptautinėje ginklų prekyboje, užkirsti kelią nelegaliai prekybai ir kovoti su (neteisėtu) konvencinių ginklų perdavimu“, – pareiškė ES diplomatijos vadovė Federica Mogherini.

„ES ir toliau ragins visas valstybes, o ypač didžiąsias ginklų eksportuotojas ir importuotojas, kuo greičiau prisijungti prie Ginklų prekybos sutarties“, – pabrėžė ji.

Minimą JT sutartį pasirašė tuometinis JAV prezidentas Barack Obama, bet Senatas jos taip ir neratifikavo.

F. Mogherini savo ruožtu pabrėžė, kad ES šį susitarimą, kuriuo siekiama reguliuoti ginklų srautus, patenkančius į konfliktų zonas, laiko svarbiu elementu, „prisidedančiu prie tarptautinių pastangų užtikrinti taiką, saugumą ir stabilumą“.

Putinas galvoja susitikti su V. Zelenskiu

Pekinas (BNS) – Rusijos prezidentas Vladimiras Putinas prabilo apie galimybę susitikti su išrinktuoju Ukrainos prezidentu Volodymyru Zelenskiu – tai ženklas, kad Maskva galbūt nori pataisyti santykius, smarkiai pašlijusius po 2014-ųjų Krymo aneksijos.

Anot V. Putino, jeigu susitiktų su V. Zelenskiu, jiedu turėtų aptarti, kaip užbaigti Kijevo konfliktą su Maskvos remiamais separatistais šalies pietryčiuose.

Maskva ir Kijevas konfliktuoja nuo 2014 metų liaudies sukilimo Ukrainoje, per kurį buvo nušalinta Kremiaus remta vadovybė.

Po sukilimo Rusija atplėšė nuo

Ukrainos ir aneksavo Krymo pusiasalį, o paskui parėmė Rytų Ukrainos separatistus. Karas jau pareikalavo 13 tūkst. žmonių gyvybių.

V. Putinas taip pat pareiškė, kad Maskva, šią savaitę priėmusi sprendimą lengviau išduoti rusiškus pasus separatistų kontroliuojamose Rytų Ukrainos srityse, galvoja apie galimybę suteikti Rusijos pilietybę supaprastinta tvarka visos Ukrainos gyventojams.

„Mes apskritai galvojame apie pilietybės suteikimą supaprastinta tvarka visiems Ukrainos piliečiams, ne tik Luhansko ir Donecko respublikų gyventojams“, – žurnalistams Pekine sakė jis.

Kim Jong Un grįžo į Šiaurės Korėją

Honkongas (BNS) – Šiaurės Korėjos lyderis Kim Jong Un po susitikimo su Rusijos prezidentu Vladimiru Putinu balandžio 27 d. grįžo į savo šalį.

Rusija ir toliau „sės nesantaiką“

Washingtonas (LRT.lt) – JAV Federalinio tyrimų biuro (FTB) direktorius Christopher Wray pareiškė, kad Rusija ketina sutrikdyti 2020 metais vyksiančius JAV prezidento rinkimus, per kampanijas socialiniuose tinkluose skleisdama melagingas naujienas ir propagandą ir tokiu būdu siekdama sukiršinti amerikiečius.

Kalbėdamas Washingtone įsikūrusiame strateginių studijų centre „Council on Foreign Relations“ (CFR) Ch. Wray pabrėžė, kad Maskva mėgino paveikti 2018 metų kandencijos vidurio Kongreso rinkimus, kaip ir 2016 metų prezidento rinkimus, todėl kitamet, pasak jo, tikėtinas panašus scenarijus.

Rusijos žvalgybos agentūros siekia „nustatyti mus vieną prieš kitą, pasėti nesantaiką ir pakirsti amerikiečių pasitikėjimą demokratija“, pareiškė Ch. Wray.

„Tai nėra tikslai su rinkimų ciklu susijusi grėsmė – tai yra 365 dienas per

FTB vadovas Ch. Wray: Rusija per kitus JAV prezidento rinkimus „sės nesantaiką“. AFP nuotr.

metus egzistuojanti grėsmė, kuri tikrai niekur nedingo“, – sakė FTB vadovas.

„Vertiname 2018 metų rinkimus kaip generalinę repeticiją prieš didelį pasirodymą 2020 metais“, – kalbėjo jis.

Anot Ch. Wray, nors Rusija siekė paveikti 2016 ir 2018 metais vykusius balsavimus, į pačią rinkimų infrastuktūrą nebuvo įsikišta.

Lietuvos laisvės byla ir jos atstovai išeivijoje: **Karolis Drunga**

DALIA KUIZINIENĖ

Lietuvių išeivijos institutas ir Prezidento Valdo Adamkaus biblioteka-muziejus balandžio 12 d. surengė konferenciją, skirtą rezistentui, išeivijos visuomenininko Jurgio Valiulio – Karolio Drungos šimtmečiui. Konferenciją atidarydamas profesorius Egidijus Aleksandravičius Karolį Drungą įvardijo išskirtine asmenybe, kuri ne vieną dešimtmetį išeivijoje prisidėjo prie gero lygio politinės minties išlaikymo. Konferencija „Lietuvos laisvės byla ir politinė mintis išeivijoje 1945–1990m.“ susidarė iš dviejų dalių: pirmojoje buvo skaitomi pranešimai, skirti politinių bei visuomeninių organizacijų veiklai pristatyti, o antroji dalis buvo sutelkta į Drungos asmenybės prisiminimus, jo veiklos, gyvenimo istorijos analizę.

Istorikė dr. Asta Petraitytė-Briedienė savo pranešime aptarė svarbiausius Lietuvos diplomatinės tarnybos (LDT) užsienyje veiklą nuo 1940 metų vasaros iki 1991 metų rudens. Tarnybos veikla užtikrino valstybingumo tęstinumą ir, cituojant diplomata, antrąją LDT šefą dr. S. A. Bačkį, „rūpinosi, kad Laisvės byla būtų gyva ir, kad Vakarų pasaulis nepripažintų prievartinės Lietuvos inkorporacijos į Sovietų Sąjungą.“ Tokį pat tikslą turėjo ir aktyvi lietuvių išeivija, kuri, pasitraukusi iš Tėvynės ir su-siorganizavusi emigracijoje savo neišnaudotą kovingumą nukreipė į tą pačią Laisvės bylą. Diplomatai laikėsi „krašto primato principo“, buvo valstybingumo tęstinumo garantai, 1938 metų Lietuvos Respublikos Konstitucijos gynėjai ir egzilinės vyriausybės priešininkai. Pastarasis klausimas lietuvių išeivių tarpe buvo keliamas ne vieną dešimtmetį, bet diplomatai savo pozicijos nekeitė, manė, kad egzilinė vyriausybės sukūrimas tai „vežimo statymas prieš arkli“. Taip pat LDT kategoriškai pasisakė prieš lietuvių išeivijos tarpe pasirodžiusias idėjas, kad gal reikia keisti požiūrį į sovietinį režimą. Diplomatai nedarė skirtumo tarp nacių ir sovietų. Tačiau LDT buvo už neafišuojamus ryšius su kraštu, už mainus: kad tauta žinotų, kad ji neužmiršta, ir kad jos žinia būtų perduota į laisvąjį pasaulį, kur, metams bėgant reikėjo daug daugiau pastangų, kad Lietuvos laisvės byla nebūtų užmiršta.

Profesorius Juozas Skirius savo pranešimą skyrė Amerikos Lietuvių Tarybos (AL'o) Los Angeles skyriaus 1969–1977 m. laikotarpiu pristatymui. Buvo susitelkta į organizacijos veiklas, renginius, kurie buvo organizuojami drauge su estais ir latviais, o taip pat su kitomis tautomis, kurių tėvynes valdė komunistai. Vienas iš tokių renginių buvo *Pavergtų tautų savaitė*. Į renginius buvo kviečiami žinomi visuomenėje žmonės, Los Angeles miesto valdžios atstovai, mieste reziduojantys užsienio šalių konsulai. Buvo bandoma skleisti informaciją apie okupuotas tautas JAV visuomenei per anglišką spaudą, radiją ir televiziją, būdavo parengiamos ir priimamo rezoliucijos, reikalaujančios laikytis Baltijos šalių okupacijos nepripažinimo. Jas siuntė JAV valdžios aukščiausiems atstovams, senatoriams ir Kongreso

Istorinė Drungų šeimos nuotrauka: Karolis Drunga, Bi-rutė Drungienė ir mažasis Mykolas Drunga.

M. Drungos archyvo nuotr.

nariams; sulaukdavo dalies jų pritarimo.

Dr. Ina Vaisiūnaitė-Ėmužienė susitelkė ties Baltijos šalių organizacijos BATUN (angliškas pavadinimas: *Baltic Appeal to the United Nations*) veiklos pristatymu. Ši baltiečių lobistinė organizacija prie Jungtinių tautų rengdavo kasmetinius memorandumus, per metus įvairioms organizacijoms ir asmenims išsiųsdavo apie 17 tūkstančių memorandumų ir apie 20 tūkstančių laiškų, kuriuose buvo keliami Baltijos šalių laisvės bylos klausimai.

Istoriko dr. Juozo Banionio pranešime buvo susitelkta į išeivijoje veikusių politinių organizacijų kel-tas Lietuvos laisvės vizijas. Tai – ALT'o, VLIK'o veiklos išeivijoje. Be to papildydama visą laisvinimo są-jūdį į talką šioms organizacijoms jungėsi ir PLB, tap-dama visų lietuvių, nublokštų iš Tėvynės, demok-ratine organizacija. Visi šie veiksniai, nuosekliai ir atkakliai veikdami Lietuvos laisvės bylos kėlime, ne-vengė ir Lietuvos respublikos vizijų kūrimo. Tuose ateities Lietuvos svarstymuose buvo ir Lietuvos Res-publikos konstitucijos turinio klausimai, iškilo ša-lies tarptautinės orientacijos perspektyva: nuo Šiaurės Europos bloko, vėliau galimybės įgyti bent „sovietų satelitinės valstybės“ statusą ir iki jun-gimosi į Jungtinę Europą.

Prof. Egidijus Aleksandravičius savo polem-iniame probleminiame pranešime kėlė liberaliųjų ir tradicinių išeivijos organizacijų nesutarimus, ieškojo praėjusio amžiaus ir šiandienos paralelių. Vid-mantas Valiušaitis pristatė Juozo Kazicko gyveni-mo ir veiklos kelią, detaliau kalbėdamas apie anti-sovietinę veiklą: J. Kazickas 1940 m. dar būdamas VU studentas, įsijungė į VU profesūros pradėtą organi-zuoti pasipriešinimo židinį – vieną iš Lietuvių ak-tyvistų fronto padalinių. Pranešime apžvelgta J. Kazicko antisovietinės rezistencijos veikla išeivijo-

je iki 1990 m. kovo 11-osios, kurios metu jis buvo AT rūmuose ir dalyvavo paskelbiant Lietuvos nepri-klausomybės atkūrimo aktą. Filosofas prof. Dalius Jonkus analizavo Algirdo Juliaus Greimo rezisten-cijos sampratą, siedamas ją su Greimo nuostata „vei-du į Lietuvą“.

Istorikas Arūnas Antanaitis analizavo K. Drun-gos ir jo bendražygių Lietuvos ateities vizijas. Išsa-miausiai Jurgio Valiulio-Karlo Drungos gyvenimo kelią pristatė istorikė dr. Daiva Dapkutė. Besikei-čiantys įvykiai, sovietų, vėliau vokiečių okupacija daugelį žmonių vertė pasirinkti laisvę ar priespaudą, prisitaikymą ar jungimąsi į rezistencinę kovą. Bū-tent jaunoji karta – studentai, moksleiviai, jaunes-nieji karininkai buvo pirmieji, jungėsi į antisovie-tinę, vėliau į antinacinę pagrindinę veiklą. Jurgis Va-liulis buvo vienas iš tų, kurie aktyviai įsijungė į Lie-tuvos laisvės kovotojų sąjungos pagrindinę veiklą. Greta rezistencinės pagrindinio veiklos vyko ir idė-jinis/ideologinis jaunosios kartos vystymasis: jau-nimui neužteko kovoti su komunizmu vien neigimu, greta pagrindinio veiklos jaunoji karta jautė būtinybę priešpastatyti okupantui ir savąją laisvojo gyvenimo sampratą.

Kalbėdama apie Jurgio Valiulio gyvenimo isto-riją prelegentė minėjo, kad ji yra verta nuotykinio romano siužeto – antisovietinė ir antinacinė rezis-tencija, pagrindžio veikla, gestapo, vėliau sovietų sau-gumo tardymai, žygis su Jonu Deksniumi į Vakarus ir Jurgio Valiulio virtimas Karoliu Drunga. Jis visą gy-venimą išliko ištikimas trims pagrindiniams prin-cipams: laisvės principui ir kovai dėl Lietuvos nepri-klausomybės atkūrimo, idėjai (rezistencinės veiklos ir dvasinio liberalizmo) ir ištikimybės savo drau-gams ir bendražygiams.

Mykolas Drunga savo pranešime jautriai prisi-minė savo tėvą, nors savo pranešimą pradėjo nuo tei-ginio: „esu vienas iš tų sūnų, kurie per mažai žino apie savo tėvą.“ Mykolas kalbėjo apie organizacijas, kuriose jo tėvas dalyvavo. Tačiau išskyrė, kad svar-biausias jam buvo mėnraščio „Akiračiai“ kūrimas, puoselėjimas ir išlaikymas. „Ne tik savo straipsniais, bet ypač savo gyvu žodžiu jis daugelį žmonių įtiki-no, kad ne fizinę jėgą ar prievartą, o rezistencinis gud-rumas ir kitiems šviečianti rezistencinė sąmonė iš-trauks Lietuvą iš sovietinės erdvės.“ Šias ir kitas idė-jas K. Drunga paskelbė daugelyje savo straipsnių iš-eivijos spaudoje.

Be galo jautriai apie mokytoją ir bendražygį kal-bėjo Prezidentas Valdas Adamkus, įvardijęs K. Drungą savotišku kelrodžiu savo gyvenime, idealiz-mo ir pasišventimo lietuviškam darbui pavyzdžiu. Jis minėjo toleranciją, kompromisų ieškojimą bet ko-kioje veikloje. „Mokiausi iš jo, kaip reikia bendrauti, dirbti, mylėti savo tautietį.“ Prezidentui antrino ir Raimundas Mieželis: „Prisimenu Drungą kaip ne-paprastai malonų, supratingą žmogų, kuris gerbė kitų nuomonę, niekada nesu matęs jo pikto disku-sijose su oponentais.“

Konferencijoje dalyvavusieji ilgai nesiskirstė ir pasibaigus renginiui. Atsiminimų nuotrupos, neži-nomi Karolio Drungos gyvenimo ir veiklos faktai per-sikėlė į neformalių diskusijų erdvę.

Konferencijoje (iš k.): Mykolas Drunga, Juozas Skirius, Ina Vaisiūnaitė-Ėmužienė, Daiva Dapkutė.

Manvydo Džiaugio nuotraukos

Gavėnios meto išvyka į tada, kai ateities dar buvo daug

Atkelta iš 7 psl.

Pamenu: Rimučiui trys, man vie- nuolika. Nukritęs nuo triratuko pra- siskelia pakaušį. Tai ant *zukurių* (nu- garos) per pušynus, pro griovius ir bul- vienojų vagas (kad būtų tiesiau!) sa- varankiškai nutempiau savo mažąjį lobį į polikliniką. Susiuvo, sutvarstė, o aš iš miesto pakraščio ir vėl atgalios. Už blogą „nepilnamečio“ priežiūrą sesės buvau nubausta. Nuo tada turbūt ne- šulys (sunkus, sunkesnis, sunkiau- sias) ar krepšys – lagaminas tapo ne- atskiriama mano gyvenimo dalimi. Tiesiog visumą atspindinčiu atpaži- nimo ženklu!

... Pėsčiomis Čikagos mylias skai- čiudama einu tarsi teatrinius etiudus atlikinėčiau – išraiškingai. Jaunų die- nų dramos būrelį mokykloje vedė rusų kalbos mokytojas Dabriška. Jo dėsto- mą dalyką tiesiog dievinau! Originalo, t. y. rusų kalba skaitydama ir mažai dar ką suprasdama ištvermingai stu- dijavau Dostojevskio filosofines gel- mes. Pamokose atsakinėjau, rašomuo- sius rašiau nutaisiusi ypatingą veido išraišką. Ruošiasi ir laukta – nežinia- juk, kad būsi ir ar būsi pakviesta pa- grindiniam vaidmeniui! Nesigilinant į smulkmenas pasakysiu, kad pagrin- diniausio vaidmens sulaukta tik šie- met lietuviškausio miuziklo „Šneku- čiai“ spektaklyje. Masinėse Lietuvių operos Čikagoje scenose režisieriaus Nerijaus Petroko valia ir galia tapau turtinga kaimo senjore. Ir buvau, – nes taip norėjo, taip pasakė ir kaip kirviu nukirto! Tačiau aš nebūčiau aš – „vaid- menį“ patobulinau ir, įsijautusi, vai- dinau lyg būčiau senajauinė iš Butri- monių kaimo.

... Balandžio 3-iąją iš Audros ran- kų gaunu „Baltaragio malūno“ miu- ziklo iš Alytaus programėlę. Padidi- nimo stiklui padedant pagaliau matau laukiamą vaidintojų veidus. Visi tokie jauni, kad bemat dingsta viltis rasti pa- žįstamų. Bet, gal pažinojau jų tėvus? O siaube! – jai paaiškėtų, kad pažinoti ga- lėjau nebent senelius! Kad atvyksta žy- dintis jaunimas supratau iš mergaičių pavardžių. Visos atvirai prisipažino esančios -aitės, -utės, -iūtės. Ir nei vie- nos su dabar madinga galūne -ė. Ger- bia probočių sugalvotas lietuviškų pa- vardžių rašymo taisyklės, – pagalvojau. Vienintelė režisierė Ieva Ivanauskienė jau nuometuota. Iš anksto sužinau, kad su vaidintojais dirbo ir antras re- žisierius Jonas Gaižauskas, choreog- rafiją kūrė Aušra Saulevičiūtė, o mu- ziką aranžavo Andrius Abromavičius. Pasidžiaugiu nuostabiais alytiškai lie- tuviškais vardais: mūsų scenoje vai- dins Ieva, Aušra ir Uosis, Saulė, Liepa, Vakarė, Vytenis, Laurynas... Progra- mėlės viena eilutė skelbia, kad miu- ziklas tikrai įvyks 2019-ųjų balandžio 7 dieną. Dalyviai vadina save Alytaus jaunimo centro gabiųjų grupe, nes visi šoka, dainuoja ir vaidina. Kuklumo liga nesergantys sakosi esą „charizmatiški, kūrybingi, draugiški, spalvingi, darbš- tūs, lankstūs, nenuspėjami bei be galo mylintys savo veiklą”.

Lankstūs ir nenuspėjami? Ką šie bruožai galėjo reikšti 6–7-jo dešimt- mečio jaunam žmogui?

Man išvažiavus krimsti aukštųjų mokslų į Vilnių, Rimas Burokas jau ėjo šviesos keliais mokykloje. Buvo ga- bus, gerai mokėsi, turėjo sočiai knygų namų bibliotekoje.

vaikystės dulkėtas šviesus kambarys. Ten šoka Alisa ir miršta drugelis, Jau beldžias gyvenimas, jis išvalys tą kambarį, trapią užuolaidą, austą iš mėnesienų, nuims ir subirs kaip knygoje drugelis Alisa iš skausmo, kaip balionėlis sprogs man širdis, –

taip kažkelintais metais rašė mano Rimutis – poetas Rimas Burokas il- giems metams palikęs mane gyventi su sieloje išpausta kaltės žyme. Kalta dėl metų ir ne taip skaitytų jam knygų, kad „auginau” (ir palikau pusiaukelėje?) jį jautriu, lengvai pažeidžiamu, skaus- mingai nepakančiu blogiui, tuštumai ir melui. Lanksčiu jis nebuvo, o nenu- spėjamu – taip. Dėl laikmečiui nepri- imtinų pažiūrų ir įsitikinimų turėjęs palikti mokyklą, tapo vienu ryškiausių saulės vaikų (hipių...) judėjimo gim- tajame mieste aktyvistų, daug vėliau – Vilniaus nesuprantama legenda.

... Savo sėkmės ir pripažinimo pa- slaptį Alytaus jaunimo centro gabiųjų grupė atskleidžia prisipažindami, kad tik vienas kitą papildant sukurama vis „stipresnė ir galingesnė miuziklo gru- pė”. „Baltaragio malūno” (pagal K. Borutą) tema labai paprasta. Meilė, iš- davystė ir paprasti žmogiški jausmai. Tačiau paprastume ir slypi genealu- mas. Ir tikrai ne tekstas, ne šokis, net ne puiki vaidyba ar daina pakerėjo, o kolektyvinė visuma, draugiškas vienas kito ir vaidmenų supratimas.

Truputį bijota, kad padaužos ar- tistai neišvestų ir rikiuotės elektros siste- mos ir šildymo katilinės krosnių. Nuo scenos sklidusi energija galėjo pakrauti įvairaus „plauko” elektroni- nius prietaisus, neišskiriant nei pro- tingojo telefono. Iš didelės scenos atsi- dūrę mažutėje kaip spygūtė parapijos salėje be užkulisių autobusais atke- liavę iš Milwaukee, dalyvavę šv. Mišio- se, be jokios išankstinės repeticijos, jie tiesiog pritrenkė pilnutėlę salę vaidy- ba, balsais ir jaunatviškai veržliu sce- niniu veikimu.

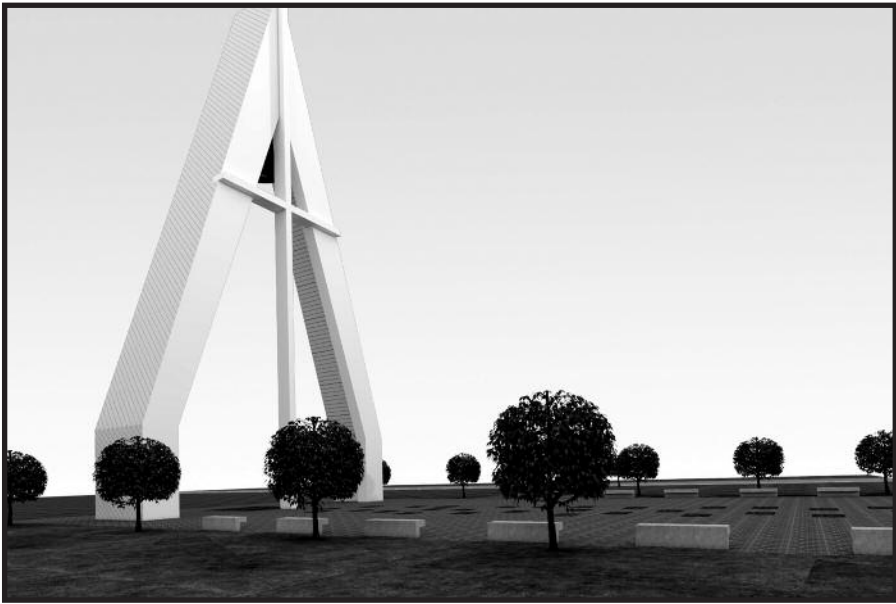
Po spektaklio jaunimo centro di- rektorei Jūratei Treigienei ir jaunimą atlydėjusiai Faustai Urbonienei prisi- pažinau klydusi, galvodama, kad prog- ramėlėje būta nekuklaus pasigyrimo. Jo galėjo būti žymiai daugiau!

Rimas Burokas į žemę atėjęs, kaip jis pats yra sakęs „sapno sapnuoti”. Sapnas buvo nutrauktas ne tuo laiku, ne ten ir ne taip. Bet liko jo eilėraščiai – šviesraščiai, knygos „19 eilėraščių” (1992 m.) ir „(Ne) gyvenimo fragmen- tai” (2008 m.) ir gimimo vieta – Alytaus m. 1953-ųjų balandžio 21 d.

Garsiai sušukdama valio! Alytaus jaunimo centrui, valio! gabiesiems iš mano gimtinės pabaigsiu Rimo Buro- ko bet kokiam įvykiui ar datai, sėkmei ar gimtadieniui tinkančiais žodžiais:

Kai šitaip aušta patylėk širdie nustebusi nuščiuvusi lyg vaikas juk tas ateinantis iš rūko laikas pati didžiausia žemėj dovana vienodai duodama išminčiai kvailiui...

Visada buvusi ir liksianti **Aldona Jurkutė** iš Alytaus.

Kauniečiai dalijasi vizija ir kviečia paremti jų projektą

Kauno Šv. Jono Pauliaus II parapijos kryžiaus ir naujos bažnyčios maketai

DIANA KARVELIENĖ

2013 m. įsteigta Kauno Šv. Jono Pau- liaus II parapija, kurioje gyvena apie 35 tūkstančiai žmonių ir toliau sparčiai auga, turi gražią viziją – sukurti kultū- ros ir dvasingumo salą, kurioje apsi- jungtų įvairios parapijos socialinės gru- pės (vaikai, jaunimas, šeimos, senjorai), dalintųsi bendryste, patirtimi bei pa- galba vieni kitiems. Tikime, kad kartų bendradarbiavimas išugdys laisvą, tei- singą, mylinčią Dievą, artimą, Tėvynę as- menybę, gebančią savo ir kitų ateitį sta- tyti ant bendražmogiškų ir krikščioniškų vertybių pamato.

Kadangi turima koplytėlė jau nebe- talpina žmonių, ryžtamės etapais statyti naują bažnyčią. 2019 m. (I – statybų etapas) planuojame pastaty- ti bažnyčios kryžių – didelės išlieka- mosios kultūrinės, istorinės vertės monumentą, dedikuojamą Lietuvos Nepriklausomybės kovų atminimui. Šis net 33 m aukščio kryžius simboli- zuos nepaprastą drąsą, pasiaukojimą, begalinį tikėjimą ir viltį, nepaisant ga- limų kančių ar grėsmių savo gyvybei. Tikime, kad būtent su tokia degančia meile Lietuvai širdimi kovojo ir tuo- met, 1919–1920 metais, Lietuvos Ne- priklausomybės kovose savo valsty- bei neabejingi žmonės. Pagerbiant ir įprasminant ypatingą savanorių, ka- riuomenės ir kitų piliečių indėlį ginant Lietuvos valstybę, kovas ir žuvusiųjų atminimą, bus pastatytas aukščiaus- sias Lietuvoje kryžius – monumentas „Pašaukti laisvei”, kuris matysis ir

vykstant autostrada Vilnius–Kaunas, ir VIA BALTICA keliu. Iki šiol aukš- čiausiu laikomas 21 metro 1936 m. Anykščių rajone, Kavarske, išeivio iš šio krašto Prano Kalibato lėšomis pa- statytas gelžbetoninis kryžius.

Narsių žmonių drąsa mums dova- nojo Laisvą Lietuvą, jų nepaprastas įkvėpiantis tikėjimas geresne Tėvynės ateitimi šiandien yra sektinas pavyz- dys kiekvienam. Manome, kad pasi- rinkta monumento forma – Kryžius, kuris ateityje bus priekinė šventovės dalis, bus tinkamai suvokiama visų kartų atstovams.

Projektą parengė šviesios atmin- ties architektas Algirdas Kančas, dabar jo idėjas įgyvendina dukra Gustė Kan- čaitė. Statybų rangovas UAB „Kamin- ta”.

Prie šio kryžiaus planuojama reng- ti įvairios religinės bei kultūrinės, pa- triotinės šventės (jos šiuo metu ren- giamos šalia koplyčios), skatinančios žmonių tarpusavio bendrystę, maži- nančios susvetimėjimą ir kartų ato- trūkį.

Ieškome geradarių, norinčių ir galinčių net ir simboline auka prisidėti prie šio ypatingos reikšmės Lietuvai Kryžiaus statybų.

Rekvizitai: Kauno Šv. Jono Pau- liaus II parapija, j.a.k. 303188959, Kry- žiaus statybų sąskaita – LT86 7300 0101 5102 7120 AB Swedbank, kodas 70440.

Nuoširdžiai dėkojame visiems pri- sidėjusiems prie šio monumento sta- tybų! Už Jūsų gerumą tegul dangiška- sis Tėvas atlygina visa pranokstančia savo malone.

Diana Karvelienė, projektų vadovė.

Vėjas, užuolaida, sapnas, rojalis

Amžinybėn palydėjus Matildą Kurapkienę (1923–2019)

SES. ONA MIKAILAITĖ

Matilda Kurapkienė, gimusi 1923 m. Lietuvoje, užaugo Mikaičių šeimoje. Ištėkėjusi už policijos viršininko Vaclovo Kurapkos, 1940 m. susilaukė dukrelės Aldonos. Suliepsnojus Antrajam pasauliniam karui, jauna šeima pasitraukė į Vokietiją, kur drauge su daugeliu lietuvių pabėgėlių rado laikiną prieglobstį. Emigravusi į JAV Kurapkų šeima apsigyveno Elizabeth, New Jersey, kur jiems gimė sūnūs Valentinas. Ankstesnių lietuvių emigrantų statyta Šv. Petro ir Povilo bažnyčia bei parapija subūrė pokario metais atvykusius lietuvius.

1961 m. M. Kurapkienė su vaikais persikėlė gyventi į Putnamą ir buvo priimta dirbti pagrindinio seserų, gyvenančių JAV, vienuolyno virtuvėje. Ji sėkmingai įsijungė į seserų darbus vienuolyne, padėdama maitinti gausius būrius jaunimo ir besilankančių svečių. Tuo metu veikė mergaičių bendrabutis, didelės vasaros stovyklos, buvo gausiai lietuvių lankomos susitikimo šventės – piknikai. Ponia Matilda išmoko kepti skalsią lietuvišką ruginę duoną pagal seserų iš Lietuvos atvežtą receptą. Pikniko metu ta duona tirpte ištirpdavo, nes visi atvykusieji norėdavo jos namo parsivežti. O M. Kurapkienės kepamas kugelis svečiams buvo tikras skanėstas.

Visada maloni, besišypsanti M. Kurapkienė glaudžiai bendradarbiavo su virtuvėje dirbančiomis vienuolyno seserimis. Darbšti, pareiginga, sumani bei greitos orientacijos, ji buvo seserų mylima ir vertinama kaip savas žmogus. Kasdienos darbai nebuvo lengvi, nes vienuolyne buvo maitinama daugiau kaip 30 seserų, 40 bendrabutiečių, kapelionas kun. Stasys Yla su nesibaigiančiais svečiais, keletas įvairių sodybos darbininkų bei padėjėjų.

Kurapkų šeima jau buvo išgijusi nuosavą namelį su gražia sodybėle netoli vienuolyno, iš kurios ponia kasdien pėsčiom atžygiuodavo į darbą. Visa šeima buvo artimai susijusi su Putnamo seserų bendruomene. Kai 1988 m. mirė V. Kurapka, seserys šeimai padėjo surengti laidotuves ir palaidojo velionį seserų Dangaus vartų kapinėse.

M. Kurapkienė nuolat dalyvaudavo vienuolyno koplyčioje aukojamose šv. Mišiose, mielai įsijungdavo į lietuvių moterų metines gavėnios rekolekcijas.

Baigus statyti naują vienuolyną bei dvasinio atsinaujinimo centrą, kur buvo įrengta nauja, moderni virtuvė, Matilda Kurapkienė jau pati vadovavo virtuvės darbams: maisto gamybai, ruginės duonos bei pyrago kepimui. Kurį laiką talkino seserys, bet ilgainiui įsijungė ir kitos pagalbininkės, M. Kurapkienės mokomos gaminti lietuviškus valgius, kepti duoną, šiek tiek pramokti ir lietuvių kalbos.

Matilda Kurapkienė ir sūnus Valentinas

2003 m. lapkričio 5 d. M. Kurapkienėi švenčiant 80-čio jubiliejų, vienuolyno koplyčioje iškilmingas šv. Mišias jubiliatės intencija aukojo prel. Antanas Bertasius ir iš Lietuvos atvykęs tuometinis vienuolyno kapelionas kun. Vytautas Gedvainis.

M. Kurapkienės sveikatai silpnėjant, ji dar sugebėjo pasidžiaugti savo darželiu, dukters Aldonos Kurapkaitės-Stanton dažnais apsilankymais iš Floridos bei artimųjų bičiulių – lietuvių ir nelietuvių nuoširdžiu dėmesiu. 2018 m. vasario mėnesį, deja, staiga mirė duklė Aldona. Skaudus netekties smūgis pakirto motinos sveikatą bei jėgas.

Būdama 95-erių metų, trumpai suvalgavusi, Matilda Kurapkienė mirė 2019 m. kovo 26 d. Laidotuvį Mišias Matulaičio namų koplyčioje balandžio 1 d. aukojo svečias, Kauno arkivyskupas Lionginas Virbalas, ir kun. Izidorius Sadauskas. Mylimą mamytę į Dangaus Vartų kapinaites Putnamo seserų sodyboje palydėjo sūnus Valentinas, seserų, M. Kurapkienę pažinusių kone 60 m., būrelis.

Lemonte iškils paminklas kovotojams už laisvę

Adolfas Ramanauskas-Vanagas

Atkelta iš 1 psl.

Paminklo Lietuvos partizanų vadi, kuris 2018 m., minint jo gimimo šimtmetį, LR Seimo buvo pripažintas Lietuvos valstybės vadovu, atidengimo iškilmėse dalyvaus JAV Lietuvių Bendruomenės pirmininkas Arvydas Urbonavičius, LR generalinis konsulas Čikagoje Mantvydas Bekešius, visos Čikagos apylinkių lituanistinės mokyklos, daugelio organizacijų atstovai, pakviesta Lemonto miesto valdžia.

Deja, iškilmėse nebus paties paminklo autoriaus – skulptoriaus Jono Jagėlos, kurį neseniai Viešpats pakvietė į amžinuosius namus. Jo šeimai, artimiesiems, kolegoms Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centre – nuoširdžiausia konsulo M. Bekešiaus ir mūsų visų užuojauta.

Granitinis paminklas iškaltas Lietuvoje Genocido ir rezistencijos tyrimo centro bei Tautos fondo lėšomis, transportavimo ir pastatymo kaštus apmokėjo Lietuvos Užsienio reikalų ministerija. Techninė darbų dalį koordinuoja inžinierius Algis Rugienius. Paminklas iškils tiesiai prieš pagrindinį įėjimą į Palaimintojo Jurgio Matulaičio misiją. Jį sudaro vertikali ir dvi horizontalios lygiagretės, transformuotos į šakoto ažuolo įvaizdį – kovotojų už Lietuvos laisvę ženklas. Kaip pabrėžė konsulas M. Bekešius, su kuriuo turėjome progos pakalbėti apie šį projektą, simboliniu paminklu siekiama įamžinti visų kovotojų atminimą.

Paminklo idėją pradėjo vystyti Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras ir buvęs LR generalinis konsulas New Yorke Julius Pranevičius. Jį norėta statyti Connecticut valstijoje, New Britain mieste, kur 1918 m. kovo 6 d. gimė ir Šv. Andriejaus bažnyčioje buvo pakrikštytas vienas iš partizaninio pasipriešinimo vadų. New Britain valdžia pritarė Lietuvos pastangoms įamžinti A. Ramanausko-Vanago atminimą jo gimimo vietoje. Paminklui buvo numatyta garbinga vieta gyventojų pamėgtame parke, atski-

rame skverelyje. Tikėtasi jį atidengti 2018 m., kurie Lietuvoje buvo paskelbti laisvės kovų vado A. Ramanausko-Vanago metais. Tačiau vėliau miesto valdžia sustabdė klausimo svarstymą ir, nežinant, koks ir kada gali būti galutinis sprendimas, buvo nutarta paminklą statyti Lemonte. Juk Vanago gimimo vieta – JAV, didžiausias lietuvių bendruomenės centras yra Čikaga su PLC Lemonte, tad šis pasirinkimas atrodė tinkamas jau vien edukaciniais sumetimais. Kaip pastebėjo konsulas M. Bekešius, ne tik vaikai, jaunimas, bet ir daugelis suaugusiųjų išeivijoje nėra taip gerai susipažinę su partizaniniu judėjimu kaip žmonės Lietuvoje, čia ši tema dar nėra taip plačiai nagrinėjama. Tad tokia vieta, kur bus gyva tautos atmintis, yra labai svarbi.

Konsulas M. Bekešius papasakojo, kad paminklas – tai tik pirmas projekto etapas. Antrasis – įrengti aikštę, Laisvės aikštę, kuri būtų ne tik skirta atmintinų datų minėjimui, bet ir taptų gyva, mėgstama susitikimų vieta. Su bevieliu internetu, suoliukais, jaukiu apšvietimu, kur galėtų rinktis jaunimas, kur būtų malonu pabūti. Svarbiausia, sakė M. Bekešius, kad vieta būtų gyva, kad Laisvės aikštėje virtų gyvenimas.

Aikštės įrengimui planuojama telkti lėšas, ieškoti rėmėjų. Norima, kad ištrauktų kaip galima daugiau asmenų ir organizacijų, kad jaustųsi, jog tai – visų lietuvių projektas, visi esame jo dalis. Planuojama, kad bus galima įsigyti vardinės grindinio plyteles.

O tuo tarpu tikėkimės gero oro paminklo atidengimo iškilmėms. Šeštadienį, gegužės 4 dieną, jos pasidės 10:30 val. r. šv. Mišiomis už žuvusius Lietuvos laisvės kovotojus Pal. J. Matulaičio misijoje. Vidurdienį – paminklo atidengimas, vėliau, 1 val. p. p. „Sielos“ galerijoje bus rodomas filmas „Vanago portretas“, kurį pristatys jo autorius V. V. Landsbergis.

Visi kviečiami atvykti ir tapti istorinio įvykio dalimi!

Pasidalinkite nuomone
www.facebook.com/draugolaikrastis

CHIRURGAI

PETRAS V. KISIELIUS, MD, FACS
INKSTŲ, PUSLĖS, PROSTATOS
GYDYMAS BEI CHIRURGIJA
Center for Health
1200 S. York, Elmhurst, IL 60126
Tel. 331-221-9004

AKIŲ LIGOS

ARAS ŽLIOBA, M.D.
AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

ADVOKATAI

**Advokatas
GINTARAS P. ČEPĖNAS**
6436 S. Pulaski Rd.,
Chicago, IL 60629
Tel. 773-582-4500
Valandos susitarus

**Remkime
Draugo fondą**
4545 W. 63rd St., Chicago, IL
60629 • tel. 773-585-9500
www.draugofondas.org

PAS MUS IR APLINK MUS

■ **Madisono-Vilniaus susigiminiavusių miestų komitetas**, švenčiantis veiklos 30-metį, rengia metinį pokylį, kuris vyks gegužės 4 d., šeštadienį, 6 val. v. Madison Club, 5 East Wilson, Madison, WI 53703. Meninę programą atliks Agnė Giedraitytė. Vietas užsisakyti iki balandžio 30 d. tel. 608-393-1632 arba el. paštu: netz@g2a.net.

■ **Gegužės 4 d., šeštadienį, 4 val. p. p.** visi kviečiami į „Grandies“ koncertą „Duktė viena namie liko“, skirtą ansamblio veiklos 60-mečiui. Koncertas vyks Carl Sandburg. H. S. Auditorium, 13300 S. La Grange Rd., Orland Park, IL 60462.

■ **Švč. Mergelės Marijos Nekalto Prasidėjimo bažnyčioje** (2745 W. 44th St., Chicago, IL) šį sekmadienį, gegužės 5 d., 10 val. r. švėsime 3-čiąjį Velykų sekmadienį ir Motinos dieną. Prieš šv. Mišias sukalbėsime Švč. Mergelės Marijos litaniją. Eucharistijos šventimą atnaušaus kun. Gediminas Keršys. Po šv. Mišių parapijos salėje JAV LB Brighton Parko apylinkės vyrų komanda rengia Motinos dienos pietus. Bus poezijos ir muzikos programa, kurioje dalyvaus Čikagos lituanistinės mokyklos mokiniai, akordeonistas Rimantas Pumputis, solistas Algimantas Barniškis bei poetės Nijolė Subatienė ir Vilija Vakarytė. Kviečiame visus!

Paremkite DRAUGAS FOUNDATION apsipirkdami **amazonsmile**

I ŽINGSNIS.
SUSIEKITE SAVO amazon.com PASKYRĄ SU
DRAUGAS FOUNDATION
PELNO NESIEKIANČIA ORGANIZACIJA.

Prisijunkite per **smile.amazon.com** ir paieškoje suveskite **DRAUGAS FOUNDATION**. Šį veiksmą pakanka atlikti tik vieną kartą!

amazonsmile
You shop. Amazon gives.

II ŽINGSNIS.
PAKEISKITE VISAS ŽYMELES (bookmarks) IŠ amazon.com Į **smile.amazon.com**

KASKART apsipirkdami Amazon internetinėje parduotuvėje įsitikinkite, kad jungiantės per **smile.amazon.com**, o ne **www.amazon.com**

Jums jungiantis ir apsiperkant per **www.amazon.com**, Jūsų parama **DRAUGO NEPASIEKS**.

Jeigu jau apsipirkote AMAZON internetinėje parduotuvėje jungdamiesi per **smile.amazon.com**, ir kaip paramos gavėjų nurodėte **DRAUGAS FOUNDATION**, perkant kitus kartus, Jūsų parama jau automatiškai pasieks mus.

DRAUGAS
Nuoširdžiai dėkojame už Jūsų paramą!

Sekmadienis, gegužės 5 d., 1:00 v.p.p.
Pasaulio lietuvių centras, R. Riškus salė

ŠEIMOS ŠVENTĖ

KAKĖ MAKE

Dovana vaikams – SPEKTAKLIS

ĮĖJIMAS NEMOKAMAS

Pasirodymo idėjos autorė ir režisierė **Sandra Gutaravičienė**. Vaidina MLM mokiniai, tėveliai ir mokytojai.

Linksmybės, žaidimai, siurprizai ir vaikučiams, ir tėveliams

Telefonas pasiteiravimui: 630-257-8787 • 14911 127th Street, Lemont, IL 60439

ATLANTIC Express Corp.

SIUNTINIAI Į VISĄ EUROPOS SĄJUNGĄ

+ Ukraina, Baltarusija, Moldova, Rusija

Greičiausi pristatymo terminai

Kiekviena dėžė nemokamai apdrausta \$100

Siūlome automobilių gabenimą į visas pasaulio šalis, automobilių pirkimą iš visų JAV aukcionų, asmens turto perkraustymą

Siuntinių paėmimas iš namų

Asmeninės siuntos
708-907-3000

Sekite savo siuntas:
AtlanticExpressCorp.com/tracking

Centrinio ofiso adresas
8801 S. 78TH AVE, BRIDGEVIEW, IL 60455

Siuntinių Priėmimo Vietos

Atlantic Express Centrinis Ofisas
8801 S. 78th Ave, Bridgeview, IL 60455
Tel: 708-907-3000

Rūta
6551 South Cass Ave Westmont, IL 60559
Tel: 630-964-7882

Eurus Deli
22 W. 535 Butterfield Rd., Glen Ellyn, IL 60137
Tel: 630-469-4290

Biomed
360 Townline Rd. Mundelein, IL 60060
Tel: 847-566-6676

Royal Petal
188 E. Wend St. Lemont, IL 60439
Tel: 630-257-0339

Excel Insurance
5150 W. Belmont Ave #4, Chicago, IL 60641
Tel: 773-777-4700

Romanian American Network
6201 W. Howard St. B3 Niles, IL 60714
Tel: 847-897-6710

Granitex
704 N. Larch Ave. Elmhurst, IL 60126
Tel: 630-888-1838

Harvest Fresh
(Vit. Booth) 100 E. Rand Rd. Arlington Hgts, IL 60004
Tel: 224-625-0331

Real Exteriors
3740 N. 25th Ave. Suite D Schiller Park, IL 60176
Tel: 847-671-1155

Lithuanian Plaza
9921 S. Roberts Rd., Palos Hills, IL 60465
Tel: 708-599-9866

Galos Caves
6501 W. Irving Park Rd. Chicago, IL 60634
Tel: 773-283-7701

Kunigaikščių Užieiga
6312 S. Harlem Ave, Summit, IL 60501
Tel: 708-594-5622

Biomed 2
4548 N. Harlem Ave. Harwood Heights, IL 60706
Tel: 773-656-2430

Kalyra
338 S. Rohlwing Rd. Palatine, IL 60074
Tel: 847-776-7766

Continental USA
2207 W. Chicago Ave, Chicago, IL 60622
Tel: 773-489-9770

Ina Stankeviciene
Adresas: 2711 W. 71st Street Chicago, IL 60629
Tel: 773-476-9999

47th Annual Lithuanian Festival of Baltimore

Bringing the Baltic to the Bay

47th Baltimore Lithuanian Festival takes place

May 11th – 12th, 2019

at the **Baltimore Lithuanian Hall**,
851 Hollins St., Baltimore, MD

Saturday and Sunday 11am – 6pm

Traditional Arts and Crafts, Folk Dancing,
Lithuanian Food and Drink

“Afterparty” – Saturday Night 6pm -12am,
Downstairs at the Hall

2019 Motinos diena
Gegužės 5 dieną

Kviečiame kartu atšvęsti Motinos Dieną ir paremti NY Maironio Lituanistinę Mokyklą

Šventė įvyks **2019 gegužės 5d. 11:30 val.**
Mount Carmel viršutinėje parapijos salėje
kampas Havemeyer Str. ir North 8th Str., Brooklyn, NY
Minėjimas prasidės tuoj po šv. lietuviškų mišių
Apreiškimo Bažnyčioje.

NY MAIRONIO MOKYKLOS MOKINIAI
parodys gražią šventinę programą, mokyklos tėvų komitetas ruošia
gardžius pietus, veiks baras, loterija, skambės nuotaikinga muzika.

Bilietus prašome įsigyti iš anksto mokykloje pas Danutę Norvilaitę arba
Apreiškimo parapijoje po mišių pas Raimundą Šližį
suaugusiems \$20, vaikams iki 16m. \$10,
vaikams iki 3m. nemokamai, suaugusiems renginio metu \$25.

Dėl smulkesnės informacijos prašome kreiptis:
Rasa Sprindys: nymaironiomokykla@gmail.com